

FÉDÉRATION EUROPÉENNE DES GÉOLOGUES
EUROPEAN FEDERATION OF GEOLOGISTS
FEDERACIÓN EUROPEA DE GEÓLOGOS

ZPRÁVODAJ

UNIE GEOLOGICKÝCH ASOCIACÍ

Česká asociace hydrogeologů

Česká asociace inženýrských geologů

Česká asociace ložiskových geologů
Czech Association of Economic Geologists

Česká asociace geofyziků

Číslo 28 / Říjen 2019

Zpravodaj Unie geologických asociací č. 28/říjen 2019

Redaktoři zpravodaje: Jiří Čížek, Anna Abramčuková

Vydání: 1.

Říjen 2019

Zpravodaj neprošel odbornou recenzí. Za obsah příspěvků a dalších částí zpravodaje ručí jejich autoři, jednotlivé příspěvky nebyly po obsahové ani jazykové stránce redaktory upravovány.

Všechna práva vyhrazena.

© UGA (www.uga.cz), ČAAG, ČAH, ČAIG a ČALG, Praha
IČ: 69346411

OBSAH:

Úvodník.....	4
Informace o činnosti Evropské federace geologů.....	6
Zprávy o činnosti Unie geologických asociací	12
Ze života asociací.....	14
Česká asociace hydrogeologů	14
Česká asociace inženýrských geologů	15
Česká asociace geofyziků.....	22
Česká asociace ložiskových geologů	28
Ložisková geologie v České geologické službě.....	37
100 let Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, v.v.i.	38
V obci Pátek u Poděbrad byl otevřen první HydroGeoPark v Česku	47
Pozvánky na kongresy, konference a semináře.....	53
Jubilea:.....	72
Nekrology:.....	75
Inzerce	87

Úvodník

Tento úvodník musím začít smutnou zprávou, kterou již většina našich členů ví, a to, že dne 10. dubna 2019 zemřel ve věku nedožitých 76 let dosavadní předseda UGA RNDr. Jan Schröfel. Byl to neobyčejně pracovitý, milý a dobrý člověk, skvělý pedagog a přítel mnoha z nás. Čest jeho památce!

Vím, že bude obtížné Honzu nahradit, ale musíme ještě do konce letošního roku uskutečnit členskou schůzi a zvolit nového předsedu. Otázka také visí nad sídlem našeho spolku, které je spjato s Fakultou stavební ČVUT Praha. Jednou z možností je zkusit získat nájemní smlouvu v budově Přírodovědecké fakulty UK, kde mají sídlo některé asociace, případně třeba u České geologické služby, kde mnozí z našich členů pracují. Dále se musíme zamyslet nad celým dalším fungováním Unie geologických asociací, protože bychom měli našemu počínání dát jasný směr a cíle, kterých bychom v následující období chtěli dosáhnout. Jde zejména o zlepšení vztahů nejen s odborem geologie na Ministerstvu životního prostředí, ale i důslednější uplatňování a prosazování zájmů našich členů při tvorbě legislativy a metodických pokynů, norem a opatření pro naši práci.

Dle mého názoru bychom měli v naší práci pokračovat, a to nejenom ve vydávání Zpravodaje UGA, ale i v postupném zlepšování vztahů se státními orgány a organizacemi. Co se týká vztahů mezinárodních, zde bychom měli udržet alespoň nějakou spolupráci s Evropskou federací geologů a vzájemně se informovat o našich aktivitách. Vzhledem k tomu, že UGA již není členem EFG a tudíž se nemusí náš zástupce pravidelně zúčastňovat jejich zasedání, jsou finanční nároky na činnost UGA podstatně menší, a proto bychom měli snížit členské příspěvky jednotlivých asociací.

Nedělám si iluzi, že bychom v krátké době získali pro naši činnost mladé obětavé pracovníky, kteří by UGA posunuli do významnější role a propagovali nás i na sociálních sítích apod. Ale měli bychom v následujícím tříletém volebním období naše aktivity nasměrovat k těmto cílům a vytvořit podmínky pro práci nových zástupců z jednotlivých asociací.

Na závěr bych chtěl popřát všem kolegyním a kolegům především pevné zdraví, hezký konec roku a věřím, že se postupně podmínky pro výkon geologické profese v naší zemi budou zlepšovat.

Jiří Čížek

EVROPSKÁ FEDERACE GEOLOGŮ

Informace o činnosti

Informace o činnosti Evropské federace geologů

FÉDÉRATION EUROPÉENNE DES GÉOLOGUES
EUROPEAN FEDERATION OF GEOLOGISTS
FEDERACIÓN EUROPEA DE GEÓLOGOS

Nový výkonný ředitel EFG

Od 1. 10. 2019 má EFG nového výkonného ředitele – Glena Burridge. Svou práci v této funkci ukončila Isabel Fernández Fuentes, která vedla bruselskou kancelář více než 17 let.

Miroslav Raus

77. Council Meeting EFG, 25. – 26. květen 2019

Delegát ČALG se zúčastnil 77. Council Meeting EFG, který proběhl 25. 5. (9:00-18:00) a 26. 5. (9:00-13:00), v areálu Science Center Technické univerzity Delft.

Účastníků bylo téměř 40. Většina organizací, které jsou členem EFG, byla zastoupena jedním nebo dvěma delegáty.

Proběhly personální změny ve vedení EFG – prezidentem se stal M. Komac (Slovinsko), P. Tyrologou (Řecko) je nový External Relations Officer.

Za nové členy EFG byly přijaty Rakousko (Austrian Mining Association – Bergmannischer Verband Österreichs) a Estonsko (Geological Society of Estonia). Dánsko zaváhalo s placením příspěvku, ale hodlá to napravit (tj. být stále členem EFG). O přistoupení uvažuje Kypr.

Každý delegát byl vyzván k podání stručné informace o své národní asociaci (NA) a jejích aktivitách. ČALG informoval o počtu členů, počtu eurogeologů a o tom, že letos se hlásí další, o trilateralitě Fora pro nerudy, jeho letošním konání na Slovensku a programu příštího – ložiska severozápadních Čech.

Napříště je třeba mít připravenou stručnou prezentaci na téma: členové NA (stav), sociální trendy v geologii, aktivity NA proběhlé od posledního Council Meetingu.

Během zasedání zazněly tyto další informace:

EFG chce prosadit, aby při odhadu (výpočtu) zásob byl důležitý nejen odhad (výpočet), ale aby bylo transparentní, kdo jej provedl, ve shodě s pravidly PERC.

EFG lobbuje v evropském parlamentu a doporučuje, aby NA o těchto jeho aktivitách informovaly své europoslance.

EFG má ustanoveno 10 panelů expertů (blíže zde: <https://eurogeologists.eu/efg-is-reinforcing-its-panels-of-experts/>).

Je plánováno zvýšení poplatku za eurogeologa o 1–2 €.

Projekty: 5 skončilo, 6 běží, plánují se 2 – téma ženy v geologii, mapování chybějících odborných geologických a blízkých oborů v zemích visegrádské čtyřky.

Členové EFG mohou využít konferenční prostory EFG v Bruselu a nově i v Číně ve městě Čcheng-tu.

Časopis, který vydává EFG „European Geologist“ vychází dvakrát ročně, čísla jsou tematická, ale je možné zaslat i příspěvek s tematikou odlišnou od plánované. Časopis je dostupný zdarma online (<https://eurogeologists.eu/journal/>).

Chystají nabídku „EFG pojištění“, protože si myslí, že práce v geologii a příbuzných oborech je specifická.

Zástupci IAPG (International Association for Promoting Geoethic) nabídli přístup ke svým webinářům kontinuálního vzdělávání (bude zpřístupněno pro Eurogeology).

Stručné informace z národních asociací:

Německo – pořádají popularizační akci „Kámen roku“ (Gestein des Jahres) – letos je to břidlice.

Řecko – zapojují se do akcí osvětlujících význam geologie. Na středních školách vyučují geologii geologové – bylo zorganizováno 100 úvazků. Rozšířili předmět geografie na geografie a geologie. Tzn. obrátili odklon vzdělávacího systému od geologie spojením geologické praxe se školstvím.

Maďarsko – akce „surovina roku“ – letos je to perlit.

Irsko – osvěta – téma klimatické změny komentováno geology. Dále akce „Hammer and beer.“

Nizozemí – nedávno byl schválen zákon o tom, že geoinformace se soustřeďují na jednom místě. Potřebují vylepšit výuku geologie. Komunikovat geologii jako „příležitost“ nikoli „problém“. Připomněli, že geologickou službu v Indonésii založili Holanďané dříve než v Holandsku.

Portugalsko – vládne levice, zakazuje se těžba. Geologové zaspali, neproběhla mediální obrana a kontinuálně jsou médií dehonestováni. Vyvinuli k tomu strategii: místo obhajoby těžby se ptají politiků, co vlastně chtějí a nabízejí jim řešení.

Slovinsko – vyvinuli online klíč nerostů a hornin Slovinska, brzy bude i anglická verze.

Španělsko – mají asi 50 nezaměstnaných geologů, soustředí se na výuku angličtiny pro geology pro nastartování jejich vstupu na trh práce. Otevřeli otázku, že i jinde v Evropě je málo práce pro geology, zejména pro absolventy. Návrh, že by bylo dobré naučit geology vrtné práce. Ostatní si myslí, že to je jiná profese.

Francie – geologie se nevyučuje na středních odborných školách, jen na univerzitách. K tomu EFG – mělo by se to řešit na evropské úrovni. **Španělsko** – u nich se čistá geologie nevyučuje ani na ZŠ, ani na SŠ, jen v rámci geografie, fyziky a chemie.

Švýcarsko – nemají centrálně soustředěná data o geologii.

Turecko – zastoupeno ložiskářem. V asociaci mají více než 400 členů.

Británie – řeší mj. dekarbonizaci, klimatickou změnu a ženy v geologii.

Estonsko – 147 členů, publikují příběhy „Jsem geolog“.

Rakousko – asociace má 1000 členů, úzká vazba na geologickou službu (prezentována mapová aplikace s minerály, geofyzikou aj. Rakouska a World Mining Data ročenka).

Srbsko – připomnělo, že bylo více než 100 let vůdčí v oblasti geologie na Balkáně. Za rok se chystá Council meeting v Srbsku, bude s exkurzí (uhlí, kras, lithium, měď).

Příští Council meeting bude 23.-24. 11. v Bruselu.

Zdeňka Petáková

Employment Survey 2019

V červenci 2019 spolupracoval ČALG s Evropskou federací geologů (EFG) při přípravě překladu pravidelné dotazníkové akce s názvem Employment Survey do češtiny.

Online dotazník, který slouží ke shromáždění údajů ohledně zaměstnanosti geologů v EU, je umístěn zde: <https://survey.zohopublic.eu/zs/0aBBTL> Jak je možné zjistit krátkou prohlídkou, EFG se podařilo vypracovat česko-slovenského dotazníkového bastarda a některé položky nechali dokonce přeložit automatickým překladačem.

Přesto ČALG žádá členy, popřípadě i další zájemce, aby se po zvážení zúčastnili této dotazníkové akce. Dotazník je možné vyplnit do 31. října 2019 a jeho vyplnění zabere přibližně 10 minut. Po uzavření a zhodnocení akce budou zájemci informováni o jejím výsledku.

Zdeňka Petáková

Projekt UNEXMIN: závěrečná tisková zpráva

Projekt UNEXMIN byl uzavřen jako úspěšný příběh Horizonu 2020, Rámcového programu na podporu evropského výzkumu, vývoje a inovací.

Cílem projektu UNEXMIN, financovaného z programu Horizon, byl vyvinout autonomní a mnohoúčelový robotický průzkumný modul s nástroji na prospekci a 3D mapování tisíců zatopených prostor po ukončení, popř. ještě probíhající těžbě, na které je Evropa bohatá a které jsou dnes nedostupné a/nebo zavřené.

V rámci projektu byla v Bruselu 26. září 2019 zorganizována závěrečná konference, která hostila téměř 80 účastníků z celé Evropy. Konference nabídla unikátní příležitost prezentovat hlavní výsledek projektu – robota EX-1, jak pracuje v nejhlubším evropském potápěčském bazénu Nemo 33. Konference přivítala vzácné hosty z DG GROW, Generálního ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky a EASME, Výkonné agentury Evropské komise pro malé a střední podniky, z akademické sféry z různých evropských výzkumných institucí, zástupce průzkumných a těžebních organizací a specialisty na robotiku a informační a komunikační technologie.

V průběhu řešení projektu od roku 2016 konsorcium úspěšně otestovalo robotický navigační systém na pěti různých místech v Evropě. Proběhlo mapování v reálném čase a byla dosažena elementární nezávislost robota. V průběhu testů prototyp robota používal vizuální, UV, multispektrální a další nástroje a byl úspěšný ve sběru cenných geologických a archeologických dat.

Kromě detailní prezentace technologických výsledků projektu UNEXMIN umožnila konference diskusi na vysoké úrovni o surovinové strategii Evropské unie v oblasti nerostných surovin (*The Raw Materials Initiative* z roku 2008, *návazný dokument z roku 2011 a několik další materiálů, souhrnně citovaných např. v textu Surovinové politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů – MPO 2017* <https://www.mpo.cz/cz/stavebnictvi-a-suroviny/surovinova-politika/statni-surovinova-politika-nerostne-suroviny-v-cr/nova-surovinova-politika-v-oblasti-nerostnych-surovin-a-jejich-zdroju---mpo-2017--229820/>, pozn. překl.) a o tom, jakým způsobem projekt podporuje tyto strategie a inovace v oblasti evropského průmyslu. Diskutovány byly také schopnosti a možné budoucí uplatnění tohoto průzkumného systému.

Jak podtrhl Marcin Sadowski, vedoucí surovinového sektoru EASME, UNEXMIN je shledáván „úspěšným příběhem“ Horizonu 2020. Budoucnost výsledků projektu se jeví skvěle díky navazujícímu projektu, financovanému pod iniciativou EIT Raw Materials, který podle koordinátora projektu Norberta Zajzona povede k redukci provozních nákladů a nákladů na údržbu robota, bude stabilizovat technologii a učiní ji dostupnou pro trh. Paralelně založená UNEXMIN GeoRobotics company nabídne komerční využití multi-robotické platformy jako geologické konzultační služby.

Více na: <https://www.unexmin.eu/>.

Přeložila: Zdenka Petáková

Veškeré informace o činnosti Evropské federace geologů a titulu Europeologist mohou zájemci nalézt na internetových stránkách EFG:

<http://eurogeologists.eu/> a <http://eurogeologists.eu/title/eurgeol/>.

Kontakt: info.efg@eurogeologists.eu

ZE ŽIVOTA UGA

Zápis z jednání

Zprávy o činnosti Unie geologických asociací

Zápis z jednání UGA v OPV Praha dne 24. 9. 2019

Přítomni: za ČAAG D. Dostál
 za ČAH J. Čížek
 za ČAIG A. Abramčuková
 za ČALG M. Raus

Kontrola úkolů z minulého zápisu a závěry z jednání:

- Zpravodaj UGA č. 27/2018 byl rozeslán elektronicky v březnu 2019.
- Nutno aktualizovat webové stránky UGA a postupně na nich uveřejňovat Zpravodaje.
- **Předmětem jednání byla zejména projednání dalšího vývoje UGA – příprava Členské schůze v listopadu t.r., volba nového předsedy a celého předsednictva, změna sídla spolku, snížení členských příspěvků a dále příprava Zpravodaje UGA 28/2019.**

Struktura zpravodaje bude obdobná jako v předchozích číslech:

- **Úvodník** – zajistí J. Čížek
- **Nová legislativa a normy** – Novela VZ a GZ– J. Čížek, TP - A. Abramčuková
 - **Zpráva o činnosti EFG** – přehled aktivit - zajistí M. Raus a Z. Petáková
 - **Zápis z jednání UGA** – zajistí J. Čížek
 - **Zprávy o činnosti asociací** – zápisy z jednání valných hromad, výborů a rad - zajistí každá asociace, za ČAH zajistí J. Datel – zápis z VH + činnost ČAH; za ČAIG zajistí A. Abramčuková - činnost ČAIG - zápis z VH; ČAAG – zajistí D. Dostál – zprávy o činnosti ČAAG + zápis z VH; ČALG – zápis z VH - zajistí M. Raus.
 - **Odborné články** – zajistí M. Raus – Gruzie, 100 let ČGS aj. Čížek – Geoparky ČR
 - **Přehled seminářů, konferencí, apod.** - podzim 2019, příp. jaro 2020 - zajistí každá asociace – mj. začlenit akce vysokých škol, IAH...
 - **Novinky z oblasti literatury** – recenze knihy 100 let ČGS, Lužický zlom, apod... – zajistí M. Raus. a J. Čížek,
 - **Různé** – informace o činnosti skupiny Podzemní vody při ČVTVHS – zajistí J. Čížek;
 - **Jubilea** – zajistí M. Raus a Z. Kaláb
 - **Nekrology** – zajistí A. Abramčuková a D. Dostál
 - **Inzerce** – firma FINE
- **Úprava příspěvků:** MS Word, MS Excel, písmo Times New Roman velikost 12, uspořádání do bloku, řádkování 1,5, obrázky vkládat ve formátu jpg – do 2 MB, nestránkovat ani jinak neformátovat, ani nekládat obsažné soubory typu bmp apod. Celkový rozsah bude cca 80 stran velikosti A4 ve formátu pdf.
- Každá asociace prověří dostupnost elektronického Zpravodaje tak, aby aktuální číslo bylo dostupné pouze pro platící členy! Případné vytištění a rozeslání Zpravodaje členům, kteří nemají přístup na Internet, si zajistí každá asociace ve své režii.
- Tyto příspěvky je nutno poslat **nejpозději do 10.10.2019** na adresy: cizek.j@opv.cz, jabramcuk@gmail.com (velikost schránky nelimitována).
- **Další schůzka spolu s Členskou schůzí UGA bude v listopadu 2019.**

Zapsal: J. Čížek

ZE ŽIVOTA ASOCIACÍ

ČAH

ČAIG

ČAAG

ČALG

ČAH

ČAIG

✂ ČALG ✂

Ze života asociací

Česká asociace hydrogeologů

Albertov 6, 128 43 Praha 2

e-mail: jvdatel@gmail.com

<http://www.cah-uga.cz>

Praha, 15. 10. 2019

Pozvánka na odborný seminář a valnou hromadu ČAH, 25. 11. 2019 v Praze

Srdečně zveme všechny členy ČAH, z.s. na odborný seminář a na řádnou valnou hromadu ČAH, z.s., která se bude konat v Praze v pondělí dne **25. listopadu 2019 ve 13.00 ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka**, Podbabská 2582/30, 160 00 Praha 6, v zasedací místnosti budovy C, 1. patro.

Upozorňujeme na **odborný seminář zaměřený na předání důležitých informací vyplývajících z nových a novelizovaných právních předpisů za uplynulý rok (dopady novely vodního zákona 113/2018 Sb., připravovaná tzv. suchá novela vodního zákona, požadavky vyhlášky 183/2018 Sb. a její novely 197/2019 Sb. o náležitostech rozhodnutí a dalších opatření vodoprávního úřadu, nová metodika MŽP k zasakování odpadních vod).**

Program valné hromady je navržen jako standardní, hlavními body programu je zpráva o činnosti a hospodaření a návrh rozpočtu na rok 2020. Valná hromada nebude volební (pokud plénium VH nerozhodne jinak), protože podle Stanov ČAH se vedení volí v pravidelném intervalu pět let, a poslední volby proběhly v roce 2015.

Navržený program jednání:

1. Odborný seminář – požadavky nových předpisů 13.00 (Josef V. Datel, Svatopluk Šeda)
2. Valná hromada 14.00 (s možným odročením na 15.00)
 - a. Úvod, zahájení, jmenování zapisovatele a skrutátorů
 - b. Volba návrhové komise
 - c. Zprávy o činnosti, hospodaření a stavu členstva
 - d. Rozpočet na rok 2019
 - e. Diskuse, různé, závěr

Další body na program valné hromady má právo navrhopvat kterýkoliv řádný nebo čestný člen ČAH. Obdržené návrhy předem (kterémukoliv členu vedení ČAH) nebo přednesené přímo na valné hromadě budou předloženy valné hromadě k odsouhlasení zařazení do programu.

Podle článku 4.5 Stanov ČAH, pokud se nesejde v určenou dobu (14.00) nadpoloviční většina členů, valná hromada se odročí o jednu hodinu (na 15.00) a pak se prohlásí za usnášeníschopnou při jakémkoliv počtu členů.

Předpoklad ukončení jednání je mezi 16-17.00, v závislosti na délce diskuse.

V případě potřeby nás prosím kontaktujte: Josef V. Datel jvdatel@gmail.com, mobil 604 381 243, Tomáš Charvát TomCharvat@seznam.cz, mobil 602 343 204.

Těšíme se na shledanou s vámi v co nejhojnějším počtu. Občerstvení bude zajištěno.

Jménem výkonné rady ČAH
Josef V. Datel a Tomáš Charvát

Spojení veřejnou dopravou na místo: z centra Prahy: metrem A na Dejvickou (výstup Vítězné náměstí „Kulaťák“), a poté některým z autobusů 107, 147, 116, 160 tři zastávky do zastávky Výzkumný ústav vodohospodářský (zastávka na znamení). Případně na konečnou tramvaje 8 a 18 (Nádraží Podbaba) a výše uvedenými autobusy jednu stanicí směrem ven z centra.

Česká asociace inženýrských geologů

Thákurova 2077/7, 166 29, Praha 6

e-mail: jiri.tomasek&4gconsite.com

<http://www.caig-uga.cz>

**Zápis a Usnesení
z mimořádného valného shromáždění ČAIGu
konaného 31.5.2019 na Cholíně od 17 hodin**

*Shromáždění zahájil a řídil podle předem rozeslaného programu předseda asociace
RNDr. Jiří Tomášek*

Nejdůležitějším bodem programu bylo projednání návrhu úpravy Stanov (bylo taktéž rozesláno předem, ale nedošly žádné připomínky).

Byla zvolena návrhová komise (Kycl, Valenta) a skrutátor (Jechová).

Při zahájení bylo přítomno 20 členů asociace, takže na rozhodující jednání a hlasování bylo dle Stanov nutno počkat 30 minut.

Bylo přikročeno k prezentaci programu FINE, ke které se rozvinula celkem bohatá diskuze.

V 18,50 bylo za účasti 21 členů byla jednohlasně odhlasována o úprava Stanov.

Předseda Tomášek seznámil přítomné s aktuální činností asociace:

- Byla podepsána smlouva na provedení revize normy ČSN P 731005 tak, aby se z ní stala plnohodnotná norma. Termín 11/2010. Vedoucím pracovní skupiny je Ing. Novotný, autorský kolektiv zůstane zachován, ale do činnosti se mohou zapojit „všichni“.

- Jako členové TNK 41 jsme dostali k odsouhlasení ČSN 731004. Normu zpracovává Ing. Masopust a naše připomínky akceptoval
- Revize TP 76 – ČAIG má na starosti část B – hlavním koordinátorem je Ing. Novotný. Vede se spor o názvosloví (GT x IG). Novinkou v TP jsou pasporty, které budou ve Wordu místo v Excelu a je snaha je přiblížit k Eurokódu. K tématu byla opět diskuze.
- Ing. Tůma (nominován ČAIGem) byl představen jako letošní vítěz praktické části Ceny AZ.
- Přípravuje se kongres v Tatrách ve dnech 18. – 19.6.2020. Všichni jsou vyzýváni k účasti tj. k podávání příspěvků.

Zasedání bylo ukončeno v 19.50

Následovalo společenské setkání s pohoštěním

Zapsala : Abramčuková

Usnesení z Valného shromáždění konaného 31.5.2019 na Cholině

Shromáždění schválilo úpravu Stanov v těchto bodech:

Článek I.

Změna sídla spolku – nová adresa Albertov 2038/6, Praha 2, 128 00

Článek V. odst.a)

Jednotliví členové jsou do rady voleni zpravidla na 2 roky..

Článek VI.

odst. d)

Za spolek podepisuje předseda nebo tajemník a jeden z členů rady...

odst. e)

Předseda může být v odůvodněných případech do funkce zvolen i po čtyřletém období...

Stanovy České asociace inženýrských geologů, z.s.

Článek I. Název, sídlo spolku a základní ustanovení

Česká asociace inženýrských geologů, z.s. (dále ČAIG), je zapsaným spolkem se sídlem na adrese Albertov 2038/6, Praha 2, 128 00.

Česká asociace inženýrských geologů, z.s. je nezávislá, stavovská, dobrovolná organizace sdružující odborníky v oboru inženýrské geologie a v profesích s ním spjatých v České republice. Posláním ČAIG je hájit zájmy jejích členů a oboru, rozvíjet obor inženýrské geologie a reprezentovat své členy a obor.

Článek II. Členství

a) Členství v ČAIG je dvojího druhu:

- řádné
- čestné

b) Řádným členem se může stát každý občan, který splňuje následující podmínky:

- má zájem o inženýrskou geologii a má ukončené středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání
- zaváže se dodržovat stanovy ČAIG

- c) Čestným členem se může stát ten, kdo se mimořádně zasloužil o rozvoj oboru inženýrská geologie nebo o ČAIG. Je navrhován Radou ČAIG a schvalován valným shromážděním.

Článek III. Členství, práva a povinnosti členů

- a) vznik a zánik členství

řádné členství vzniká přijetím řádně podané a schválené přihlášky uchazeče pobočkou ČAIG a zaplacením stanoveného zápisného a členského příspěvku. Přijetí přihlášky řádného člena schvaluje členská schůze pobočky nebo přímo rada ČAIG. Členství zaniká písemným odhlášením člena, vyloučením na základě rozhodnutí valného shromáždění, úmrtím člena nebo nezaplacením příspěvků do 30.6. za běžný rok. O znovupřijetí rozhoduje valné shromáždění, v případě vyloučení však nejdříve za 2 roky.

- b) práva a povinnosti členů

všichni členové jsou povinni dodržovat stanovy ČAIG, spolupracovat při plnění přijatých úkolů, nejednat proti zájmům ČAIG a platit členské příspěvky. Čestný člen je od platby příspěvků osvobozen.

- c) práva řádných členů:

- volit a být volen do všech orgánů
- účastnit se valných shromáždění ČAIG, členské schůze své pobočky a její veškeré činnosti
- účastnit se veškeré činnosti asociace a podílet se na ni
- podávat návrhy Radě ČAIG

- d) práva a povinnosti čestných členů jsou stejná jako práva a povinnosti všech členů s výjimkou platby všech příspěvků

Článek IV. Vnitřní uspořádání, nejvyšší orgán

- a) členové ČAIG se sdružují v pobočkách za účelem snadnějšího a bezprostřednějšího naplňování svých práv a plnění svých povinností. Zástupce poboček zvolí Rada ČAIG po novém zvolení valným shromážděním nejpozději do 2 měsíců

- b) základní pravidla jednání Rady ČAIG jsou:

- rozhodování Rady ČAIG je podmíněno účastí nadpoloviční většiny členů
- během funkčního období mohou být Rada ČAIG doplněna kooptací nejvýše 1/3 členů z jejího celkového počtu

- c) valné shromáždění

nejvyšším orgánem ČAIG je valné shromáždění, které:

- schvaluje a upravuje stanovy
- přímo volí předsedu a dále 6 členů rady ČAIG na příslušné funkční období rovněž přímou tajnou volbou
- volí tříčlennou revizní komisi, rovněž přímou tajnou volbou
- projednává a schvaluje činnost výboru, zprávu revizní komise za uplynulé funkční období a rozpočet včetně přidělení mezi pobočky
- uděluje čestné členství
- na návrh Rady ČAIG schvaluje výši členských příspěvků a zápisného na příští období a podíl pro hospodaření poboček

- d) při hlasování rozhoduje prostá většina hlasů. Valné shromáždění je usnášeníschopno, je-li přítomna nadpoloviční většina členů. Nesejde-li se ve stanovenou dobu potřebné množství členů, počátek shromáždění se odročí o 30 minut a pak je usnášeníschopné pokud souhlasí nadpoloviční většina přítomných členů
- e) valné shromáždění je svoláváno Radou ČAIG minimálně jednou ročně. Mimořádné valné shromáždění Rada ČAIG svolá, požádají-li o to alespoň 2 pobočky, nebo 20% členů ČAIG nebo z vlastního rozhodnutí z jiných závažných důvodů

Článek V. Orgány ČAIG

- a) Nejvyšším orgánem je valné shromáždění ČAIG. Rada ČAIG je složená ze zástupců poboček, předsedy, tajemníka a 5 členů přímo volených na valném shromáždění. Rada je volena na 2 roky, přičemž jednotliví členové jsou voleni zpravidla na dvě po sobě jdoucí volební období. Rada ČAIG volí na svém prvním zasedání tajemníka.
- b) Rada ČAIG:
 - zasedá nejméně 4 x ročně
 - vede centrální evidenci členů
 - řídí činnost ČAIG v období mezi valnými shromážděními
 - svolává a organizuje valné shromáždění
 - předkládá valnému shromáždění zprávy a návrhy o činnosti
 - plní úkoly vyplývající ze závěrů valného shromáždění
 - hospodaří podle schváleného rozpočtu
 - koordinuje, dozoruje a metodicky řídí práci poboček
- c) kontrolním a revizním orgánem je 3 členná revizní komise volená na valném shromáždění. Ze svého středu volí předsedu revizní komise, řídí se stanovami ČAIG, usnesením valného shromáždění a obecně platnými předpisy. Kontroluje dodržování stanov, plnění plánu činnosti a hospodaření s prostředky ČAIG. Každý člen revizní komise má právo zúčastnit se zasedání Rady ČAIG.

Článek VI. Předseda ČAIG

- a) Předseda je statutárním orgánem spolku, který za svou činnost odpovídá valnému shromáždění ČAIG.
- b) Předseda zastupuje spolek ve všech záležitostech, a to v souladu s usnesením valného shromáždění a Rady ČAIG.
- c) Předseda může na základě návrhu Rady ČAIG pověřit plnou mocí i jiného člena spolku vykonáním úkolu jako pověřeného zástupce spolku (např. pokladníka).
- d) Za spolek je podepisováno tak, že předseda nebo tajemník a jeden z členů rady připojí své podpisy k vytištěnému nebo napsanému názvu spolku.

Článek VII. Finanční prostředky a hospodaření

- a) ČAIG své hospodaření řídí rozpočtem, rozpočet na období kalendářního roku schvaluje Rada ČAIG na základě usnesení valného shromáždění
- b) V ročním rozpočtu se vyhrazuje částky určené k přímé dispozici jednotlivých poboček, v souladu s jejich návrhem hospodaření

- c) Jméni ČAIG (hmotné i finanční prostředky) je určeno k hospodářskému i společenskému zabezpečení činnosti a úkolů Rady ČAIG a jednotlivých poboček a tvoří ho:
- vlastní majetek a jeho výnosy
 - členské a jiné příspěvky (jejich výběr a platbu kontroluje Rada ČAIG)
 - dotace, subvence, dary
 - případné výnosy z vlastní činnosti, event. z hospodářské činnosti ČAIG nebo jeho hospodářského zařízení (např. pořádání vzdělávacích programů (konference, kurzy apod.), odborná poradenská konzultační činnost, výzkum a vývoj, vydavatelská činnost)
- d) Rada ČAIG z členských příspěvků a zápisného určuje podíl pro potřeby hospodaření poboček
- e) Rada ČAIG vede seznam členů spolku a provádí v seznamu členů zápisy a výmazy týkající se členství osob ve spolku. Seznam členů je uveden na webové stránce spolku.
- f) K hospodářské činnosti sloužící potřebám a úkolům ČAIG může Rada ČAIG zřizovat při respektování obecně platných předpisů hospodářská zařízení
- g) V případě zániku ČAIG rozhodnutím valného shromáždění se uskuteční majetkové vypořádání, a způsob vypořádání stanoví usnesením valné shromáždění, pokud je usnášeníschopné. V případě nečinnosti valného shromáždění přebírá práva a povinnosti v případě tohoto odstavce předseda spolku.

Článek VIII. Závěrečná ustanovení

- a) Nabývat práva a zavazovat se za spolek může v rozsahu své působnosti a kompetence Rada ČAIG
- b) Jménem Rady ČAIG jsou oprávněni jednat předseda, popř. jiný předsedou zplnomocněný člen
- c) O zániku ČAIG rozhoduje valné shromáždění dvoutřetinovou většinou všech členů
- d) Tyto stanovy nabydou účinnosti jejich sválením valným shromážděním ČAIG, tím zároveň pozbývají platnosti stanovy dosavadní

Cholín 2018 - 3. setkání příznivců a členů ČAIG

Dne 31. 5. 2018 se konalo již 3. setkání příznivců a členů ČAIGu. Symbolicky bylo setkání inženýrských geologů opět na levém břehu Vltavy na lokalitě Cholín, poblíž štoly Josef – lokalitě známé průzkumem na ověření ložiskových zásob zlata, ale v současné době využívané Stavební fakultou ČVUT k nejrůznějším experimentům v rámci geologie a geotechniky. Toto místo je spjato se zakladatelem inženýrské geologie akademikem Quido Zárubou, který zde na rodinném sídle Zárubů pobýval.

Setkání bylo zahájeno pod hrází přehrady Štěchovice, kde byla v areálu elektrárny přednáška Ing. Petra Kycla o geologii místa a Ing. Jiřího Činky o zajišťování skalních stěn pravého břehu

Vltavy nad a pod přehradní zdí. Potom následovala exkurze do elektrárny se zasvěceným výkladem průvodce a byl nám promítnut také zajímavý film o povodni 2007.

Po skončení exkurze se všichni po vlastní ose přesunuli do rekreačního zařízení Cholín, kam byla svolána mimořádná Valná hromada, jejímž cílem bylo schválení úpravy Stanov, se kterými byli všichni členové ČAIGu seznámeni písemně předem. (Usnesení z této Valné hromady uvádíme na jiném místě Zpravodaje.). Účastníci setkání byli dále seznámeni s průběhem prací na revizi TP 76B, informováni o činnosti ČAIGu a plánech do budoucna a vyslechli přednášku o geologickém kreslicím programu FINE. Po ukončení Valného shromáždění bylo připraveno občerstvení, při kterém se dobře povídalo a diskutovalo.

Akce se celkem účastnilo 26 kolegů a to nejen z Prahy, ale i z dalších míst republiky.

Takže se už těšíme na další setkání, možná zase na Cholíně a nebo někde jinde. Budeme rádi, když nám dáte nějaké tipy na místo dalšího setkání v příštím roce, abychom mohli pokračovat v tradici.

Vážené kolegyně a vážení kolegové, všichni jste srdečně zváni

Pár dokumentačních fotografií:

Informace o revizi TP 76 B

Pracovní skupina ČAIG pod vedením Ing. Jana Novotného zpracovala pro objednatele ŘSD revizi předpisu TP 76 části B vydaného MD ČR v roce 2009.

Práce byly prováděny v roce 2018 – 2019 v několika etapách. Relativně úzká spolupráce se zpracovatelem předmětného předpisu v části A pod vedením Doc. A. Paseky (VÚT Brno) vedla k synchronizaci obou částí předpisu.

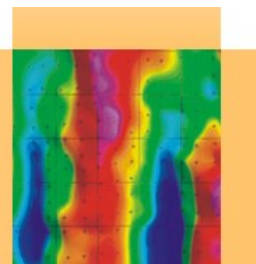
Při zpracování byl kladen důraz zejména na provázání nového znění předpisu s platnými normami jako Eurokód 7, ČSN P 73 1005. Do textu byl nově zaveden pojem inženýrskogeologický model ve smyslu normy Inženýrskogeologický průzkum. V rámci revize byly zpracovány i nové verze pasportů, které zohledňují doporučení odvozených a charakteristických geotechnických parametrů zemin zpracovatelem průzkumu. Ve smyslu platné legislativy se předcházející název dokumentu změnil z názvu Geotechnický průzkum na Inženýrskogeologický průzkum.

Při zpracování dokumentu byl řešitelský tým nucen řešit spory se zpracovatelem ostatních částí dokumentu, kdy však bylo nakonec dosaženo konsenzu všech týmů.

Bližší informace o znění nové verze předpisu budou odborné veřejnosti předloženy a bude s ní seznamována po schválení finálního textu na připravovaných seminářích a přednáškách.

ČESKÁ ASOCIACE GEOFYZIKŮ

Česká asociace geofyziků

Albertov 2038/6, 12800 Praha 2

e-mail: zdenek.kalab@ugn.cas.cz

<http://www.caag.cz>

ČAAG na konferenci EAGE v Londýně

Mezi třetím až šestým červnem tohoto roku se v hlavním londýnském kongresovém areálu ExCel London pořádala již 81. výroční konference evropské asociace EAGE (European Association of Geoscientists and Engineers), jejichž přidruženým členem je i naše asociace. Motem celé konference se stalo “Embracing change – creativity for the future” jakožto vyjádření vzrůstající odpovědnosti práce geovědců a inženýrů v řešení otázek a problémů celého dnešního moderního světa.

Naše asociace dostala jako každý rok možnost prezentovat činnost svou i partnerských českých geofyzikálních firem. Za asociaci byly představeny dva postery, a to informace o „konferenčních aktivitách asociace“ a poster věnovaný významným českým geofyzikům (viz připravovaný článek v EGRSE 2019). Průběh odborného programu a výstavy nevybočoval ze zažitých kolejí předchozích ročníků, s velkým důrazem na prospekci uhlovodíků. Z pohledu nezaujatého pozorovatele bylo určitě zajímavé sledovat rapidně vzrůstající aktivitu čínského trhu na výstavě, kdy hlavní a největší výstavní plochu zaujímala právě jedna z čínských společností.

Významným přínosem naší účasti na této konferenci byla i možnost projednat možnost pořádání konference EAGE „Near-Surface Geophysics“ v Praze v roce 2021. Tato konference již jednou v Praze pořádána byla, a to v roce 2003. Přípovrchové geofyzikální problematice se v rámci EAGE věnuje celá jedna divize. Aktuálně jsou společně s touto konferencí pořádány i doprovodné paralelní konference, např. v tomto roce v Den Haagu to byla geotermální konference. Naše vyjednávání byla úspěšná a dostali jsme příležitost zaslat přihlášku na pořádání konference, na základě které jsme osobně prezentovali naše kandidátské představy pro rok 2021 během aktuální Near-Surface konference v tomto roce. O pořádání se kromě Prahy ucházejí ještě Berlín a Bordeaux. Výsledek naší snahy by měl být znám během letošního podzimu.

Mgr. Jaroslav Jirků, RNDr. Vojtěch Beneš

**37th Czech – Polish – Slovak Symposium on „Mining and Environmental Geophysics“
and
28th Conference “OVA’ - New Knowledge and Measurements in Seismology, Engineering
Geophysics and Geotechnical Engineering”
May 28 – 31, 2019
Rožnov pod Radhoštěm, Czech Republic**

Ve dnech 28. – 31. května se v Rožnově pod Radhoštěm konalo setkání českých, polských a slovenských geofyziků, kteří se zúčastnili dvou spojených akcí: 37. Česko – Polsko – Slovenského symposia o Důlní a environmentální geofyzice a 28. Konference „OVA - Nové poznatky a měření v seismologii, Inženýrské geofyzice a v Geotechnickém inženýrství“. Je to poprvé, kdy obě akce, Symposium a Konference se konaly společně.

Česko – Polsko – Slovenské Symposium má již dlouho tradici. Prvé setkání se konalo v polském Karpaczi již v roce 1970, pod názvem Československo – polská konference o důlní geofyzice. Další konference se až do roku 1999 konaly střídavě na území Československa a Polska. Od roku 2001 se setkání konají obrok. V polovině devadesátých let byl změněn název konference: „Česko – Polsko – Slovenské Symposium o důlní a environmentální geofyzice“. K změně názvu došlo v důsledku rozdělení Československa a rovněž i s ohledem na útlum hornictví v našich zemích. Tím však bylo rozšířeno i zaměření symposia. V roce 2015 bylo Symposium poprvé organizováno slovenskými kolegy a místo konání se tedy přeneslo i na území Slovenské republiky. Tak je naplněn název Symposia – tj. účast tří států. V současné době se setkání konají cyklicky ve všech třech státech.

V roce 2019 byla uspořádáním setkání pověřena česká strana. Organizace se ujal Ústav Geoniky AV ČR. Předseda organizačního výboru prof. RNDr. Zdeněk Kaláb, CSc. velice vhodně spojil dvě akce – Symposium a Konferenci „OVA“, kterou organizuje každoročně již od r. 1992. Zaměření obou akcí je velice blízké – výměna poznatků o nejnovějších výsledcích v oblasti důlní geofyziky, geomechaniky, laboratorního, fyzikálního i matematického modelování především deformačních procesů v prostředí, ovlivněném důlní činností a současné environmentální problémy, které jsou řešeny geofyzikálními metodami.

Tematicky tedy spojené akce jsou zaměřeny na oblasti:

Environmentální a důlní geofyziku

Přírozenou, indukovanou a technickou seismicitu

Podpovrchová úložiště

Další geofyzikální a geotechnický výzkum

Zahájení Symposia. Zleva: prof. Z. Kaláb, RNDr. V. Rudajev (stojící), starosta Rožnova Ing. R. Holiš, Ing. J. Foldyna – ředitel ÚGN a Mgr. J. Urík (SURAO)

Jednání v Rožnově se zúčastnilo přibližně 60 specialistů z různých českých, polských a slovenských institucí. Bylo předneseno celkem 30 odborných příspěvků, jejichž abstrakty byly vytištěny ve Sborníku konference. Kromě toho byly některé výsledky prezentovány formou posterů. Jednacími jazyky byly čeština, slovenština, polština a angličtina. Součástí konference byla i výstava různých firem a ukázka ze sbírky fosilií prof. Ing. Z. Vašíčka, DrSc. Profesor Vašíček rovněž podrobně informoval o geologii Štramberku, kam se uskutečnila i exkurze.

Celkově lze hodnotit geofyzikální setkání jako velice úspěšné. Byly získány informace o současných geomechanických a geotechnických problémech, řešených pomocí geofyzikálních metod v různých lokalitách všech tří zúčastněných států. Přínosem těchto setkání je i navázání osobních kontaktů, což v budoucnu může vést k bližší spolupráci. Organizačnímu výboru, zejména Prof. Kalábovi, Ing. Lednické a paní Rušajové, rozhodně patří velký dík za perfektní zajištění průběhu jednání.

Zpracoval: RNDr. V. Rudajev, DrSc.

Eötvös 100 – 100. výročí úmrtí Rolanda Eötvöse

Zdeněk Kaláb

(<https://eotvos100.hu/>)

100 EÖTVÖS
www.eotvos100.hu

100th anniversary of Roland Eötvös (1848-1919), physicist, geophysicist, and inventor of higher education
Eötvös Loránd (1848-1919) fizikus, geofizikus és felsőoktatás megújítója 100. évfordulója

Roland Eötvös
COMMEMORATIVE DAY
8 April, 2019
Hungarian Academy of Sciences, V. Budapest, Széchenyi tér 9.

10:00-12:30 Eötvös 100 Central Ceremony
National anthem
Greeting with musics of Bartók and Kodály
Városmarty Student Choir of the Budapest Pianist High School, conductor: Béla Melegh
Greetings:
László Lovász, as Host
Miklós Káster, László Palkovics, László Borhy
RDI and the Eötvös Oeuvre – Zoltán Birkner, President of National Research, Development and Innovation Office
Newsreel about the funeral of Roland Eötvös
11 April, 1919
Greetings from the International Union of Geodesy and Geophysics (IUGG) A. Whittall
Roland Eötvös, the Scientist Jenő Solyom
Roland Eötvös, the Man András Molnár
Memorial Competitions László Molnár
Life stream from the Eötvös 100 exhibition of the 2019
Assembly of European Geosciences Union, Vienna
Issuance of Roland Eötvös Commemorative Coins (Magyar Nemzeti Bank – Central Bank of Hungary)
Issuance of Roland Eötvös Commemorative Stamp
First Day of Issue Postmarks (Magyar Posta)
Sándor Vándor: Air Bomabás Tóth and Bálint Horváth
12:30-1:30 Reception Városmarty Hall, Kodály Hall

Main Patron of the Commemorative Day:
János Áder
President of Hungary
Patrons of the Commemorative Year:
László Borhy
Rector, Eötvös Loránd University
Miklós Káster
Minister of Human Capacities
László Lovász
President, Hungarian Academy of Sciences
László Palkovics
Minister of Innovation and Technology

Registration to the morning programme:
www.eotvos100.hu
Seat occupation: before 9:35

Announcers during the day:
Anna Seres és Soma Rédei

Eötvös 100 Stamp and Collector Coin Sale
First Floor Gallery, 9:00-13:30

Eötvös Torsion Balance and Eötvös Stamp Exhibition
First Floor Gallery, 9:00-17:30

Registration to the afternoon programme:
www.eotvos100.hu

Eötvös 100 Chamber Exhibition
Scientist's Coffee Room, 12:30-17:30

13:30-17:00 Science Outreach Presentations in the Ceremony Hall

Roland Eötvös, the Scientist
13:30-13:45 Impact of Surface Water Layers on Protein Function András Dér
13:45-14:00 Remeasurement of the Eötvös experiment Lajos Vágyasi
14:00-14:15 The Fifth Force Péter Ván
14:15-14:30 Roland Eötvös – towards a better understanding of the Earth Gábor Timár
14:30-14:45 Geophysics of the Carpathian Basin János Kiss
14:45-15:00 Astronomy with gravitational waves Péter Raffai
15:00-15:25 Coffee Break (Városmarty Hall)

Roland Eötvös, the Man
15:30-15:45 Roland Eötvös in the Light of the Academy Eötvös 100 Exhibition Antal Babus
15:45-16:00 Roland Eötvös, the Sports Organizer Máté Székely
16:00-16:15 First decades of the Baron Eötvös József Collegium: the reception process of the French secondary teacher training boarding school system Imre Csapi
16:15-17:00 Stereoscopic pictures taken by Roland Eötvös Zoltán Regdy, with comments by Anita Ugyan, Climber of Mount Everest in 2009 and 2010
17:00-17:25 Break

Evening: Academy Movie Club
17:30-19:00 Movie about Roland Eötvös, then discussion

9 April, 2019
Koszorúzás és hálaadó mise

11:00-12:00 Wreath Laying Ceremony at the Tomb of Roland, Fiume Road National Graveyard, VIII. Budapest, Fiumei út 16-18.

18:30-19:30 Thanksgiving Mass
Inner City Franciscan Church, V. Budapest, Ferenciek tere 9.

100 EÖTVÖS
www.eotvos100.hu

100th anniversary of Roland Eötvös (1848-1919), physicist, geophysicist, and inventor of higher education
Eötvös Loránd (1848-1919) fizikus, geofizikus és felsőoktatás megújítója 100. évfordulója

Roland Eötvös
COMMEMORATIVE DAY

Members of the Roland Eötvös Commemorative Year:
Minister of Human Capacities, Minister of Innovation and Technology, National Cultural Fund of Hungary, National Research, Development and Innovation Office
(Hungary)
Eötvös Loránd University, Hungarian Academy of Sciences, Eötvös Loránd Physical Society, Association of Hungarian Geophysicists, Hungarian Natural Sciences Commission (HNSC)

Ve spolupráci s UNESCO si světová vědecká obec letos připomněla 100. výročí úmrtí průkopníka vysoce přesné gravitační fyziky, zakladatele geofyziky a inovátora vysokoškolského vzdělávání barona Rolanda Eötvöse. V průběhu vzpomínkového roku se konalo a ještě bude konat řada vědeckých akcí a výstav a v Maďarsku i po celém světě, vše na památku geniality barona Eötvöse. V Budapešti se ve výroční den jeho úmrtí (8. dubna) konala hlavní událost – Pamětní den. Současně byla na výročním zasedání Evropské unie geologických věd, které se konalo ve Vídni, otevřena výstava „Eötvös 100“. Rolanda Eötvöse si připomnělo i Valné shromáždění Mezinárodní unie geodézie a geofyziky (IUGG), tj. organizace, která v roce 2019 slaví také 100. výročí svého založení.

Informací, i díky výročí, o R. Eötvösovi lze nalézt celou řadu (např. <https://eotvos100.hu/en/page/eotvos-elet> nebo https://cs.wikipedia.org/wiki/Lor%C3%A1nd_E%C3%B6tv%C3%B6s).

Baron Loránd Eötvös de Vásárosnamény (maďarsky: Vásárosnaményi Bárá Eötvös Loránd; 27. července 1848 – 8. dubna 1919) byl maďarský fyzik. Nejznámější jsou jeho práce v oblasti gravitace a povrchového napětí. Byl jedním z nejlepších experimentátorů přelomu 19. a 20. století. Narodil se v roce 1848, v roce maďarské revoluce. Jeho otec József Eötvös byl významným básníkem, spisovatelem a liberálním politikem, který hrál významnou roli v

maďarském intelektuálním a politickém životě. V době Lorándova narození zastával funkci ministra vlády. Loránd Eötvös nejprve studoval práva, ale brzy přešel na studia fyziky, která odešel studovat do Heidelbergu a pruského Königsbergu. Po obdržení doktorátu se vrátil do Maďarska, kde po zbytek života působil na budapeštské universitě, nejdříve jako docent a od roku 1872 jako profesor. Mezinárodně známým se stal díky pracím v oblasti povrchového napětí kapalin (Eötvösův zákon) a inovátorskými experimenty při zkoumání gravitace. Nejvýznamnějším počinem byly jeho vysoce přesné experimenty s torzními vahami, pomocí kterých dokázal působení Coriolisovy síly, především pak rovnost mezi tíhovou a setrvačnou hmotností. Tento důkaz ekvivalence obou hmotností posloužil Albertu Einsteinovi jako východisko pro budování obecné teorie relativity, za což ho Einstein ocenil formou děkovného dopisu. Eötvös byl rovněž vášnivým horolezcem a rád jezdil na koni. Nebyl jen významným vědcem, ale také významnou společenskou osobností. V letech 1889–1894 byl předsedou Maďarské akademie věd a v letech 1894–1895 zastával funkci ministra kultury. Založil Maďarskou matematickou a fyzikální společnost. Na jeho počest byla v roce 1950 budapeštská universita přejmenována na Universitu Loránda Eötvöse. Je po něm pojmenován také kráter Eötvös na odvrácené straně Měsíce.

Osobně jsem měl tu čest zúčastnit se 8.4.2019 v historické budově Maďarské akademie věd (obr. 1) uvedeného Pamětního dne. Program zasedání je zřejmý z úvodního obrázku, mj. byla představena řada fotografií (obr. 2) a výroční známka (obr. 3). Podrobnější informace bude uveřejněna v časopise EGRSE 2019.

Obr. 1

https://enacademic.com/pictures/enwiki/66/Budapest_Hungarian_Academy_of_Sciences.jpg

Obr. 2 <https://img.eotvos100verseny.hu/eotvos-meres-saghegy.png>

Obr. 3 <https://www.posta.hu/stamps/stamps/new-stamps/famous-hungarians-roland-eotvos-2019>

Česká asociace ložiskových geologů

Kostelní 26, 170 06

www.calg.cz

Zápis z Členské schůze ČALG dne 5.3.2019 (výťah)

Místo konání: ČGS – Geofond

Přítomni: viz Prezenční listina

1. Zvolení orgánů schůze – předseda – J. Jiránek, zapisovatelka – T. Hodková
2. Zprávu o činnosti ČALG v roce 2018 přednesl J. Jiránek. Následuje stručný výťah:
Poslední členská schůze se uskutečnila 24. 4. 2018. Ke dni konání dnešní členské schůze (5. 3. 2019) má ČALG 91 členů + 3 nově přijaté na dnešní schůzi Rady, tedy celkem 94 členů.
V loňském roce Rada ČALG zorganizovala, popř. se zúčastnila řady akcí:
 - Účast na Foru pro nerudy v polské Sandomierzi ve dnech 15. – 17. 5. 2018
 - Geologická exkurze za rudními ložisky Španělska v rámci konzultační činnosti ČALG v oblasti kritických surovin EU. Byla navštívena ložiska W (scheelitu) Los Santos a Barruecopardo a vedle toho geologické profily v údolí řeky Duero v jejich blízkosti a ložiska uhlí Carbonera Mayor a magnésitu Azkarate.
 - Dne 15. 9. 2018 proběhly v Hornickém muzeu v Jílovém oslavy Dne horníků, spojené s křtem knihy „Jílovské zlaté doly“, jejímž spoluautorem je náš dlouholetý člen dr. Petr Morávek.
 - Podzimní seminář se konal ve dnech 2. – 4. 10. 2018 v terénní základně ČGS na Rohanově. Součástí byla exkurze na historickou lokalitu těžby Au s muzeem v Horách Matky Boží. V rámci semináře proběhla i oslava 90tin našeho čestného člena a dlouholetého prezidenta ČALG prof. Mirko Vaněčka, který tu také představil svou novou knihu „Úvod do ekonomiky nerostných surovin pro ložiskové geology“, vydané ČALG. Kniha by měla patřit do knihovny každého ložiskového geologa a je pro každého člena ČALG k dostání za sníženou cenu.

- ČALG je nadále jediným zástupcem ČR v Evropské federaci geologů (EFG) a z jejích řad vzešlo už 11 eurogeologů a podílí se na řešení evropských projektů v rámci programu HORIZONT 2020. Stykovou agendu s EFG má na starosti dr. Zdeňka Petáková. Svou práci – zejména vypracování různých hlášení vyplňování různých formulářů – vykonává velmi pečlivě a vyslovujeme jí za to uznání a dík.
3. Pokladní zprávu přednesla T. Hodková a zpráva byla schválena. Revizní zpráva ze 4.3.2019 byla přednesena Dr. Novákem – nebyly shledány závady.
4. Výhled na činnosti v roce 2019 přednesl J. Jiránek:
- Letošní Forum pro nerudy se bude konat na Slovensku v Banské Štiavnici ve dnech 21. – 23. 5. 2019.
 - Kongres ČG spol. bude v Berouně ve dnech 3.– 6.9.
 - Podzimní seminář se uskuteční ve dnech 8.– 10.10.
 - Forum pro nerudy v roce 2020 bude v ČR a informace budou na www.calg.cz
5. Různé
- Ing. Dušan Ďurica byl jednohlasně schválen jako čestný člen ČALG
 - Dr. Rambousek přednesl a poskytl materiál o možnosti tendru na Ukrajinu (EuropeAid – Development of Ukraine's new Subsoil Code)

Zapsala: RNDr. Tereza Hodková
tajemnice ČALG

Schválil: RNDr. Jiří Jiránek, CSc.
Předseda Rady ČALG

Podzimní seminář ČALG

Ve dnech 8. 10. – 10. 10. 2019 se konal pravidelný podzimní seminář ČALG. Tentokrát nedaleko Děčína v části obce Kunratice – Studený. Kromě přednášek a odborných diskusí byla středa věnována exkursím. Celou akci připravili kolegové z Diama, s. p. (Pavel Kolář a Pavel Veselý), kteří kromě programu a výběru lokalit připravili i tištěného průvodce.

První exkurzní lokalitou byla štola Jana Evangelisty u Jiřetína pod Jedlovou, kterou někteří odvážní zájemci mohli opustit štolou sv. Kryštofa, běžně nepřístupnou.

Někteří účastníci při úvodním výkladu (mr)

Portál štoly Jana Evangelisty (JK)

Štola Jana Evangelisty (JK)

přírodní grafika ve štole (mr)

V Jiřetíně si ještě účastníci mohli prohlédnout expozici muzea v bývalé faře, s památkami na těžbu rud, převážně stříbra, ale i mědi.

Téměř povinnou byla v této oblasti návštěva Panské skály a mnohem méně známého Zlatého vrchu.

*Panská skála (mr)**Zlatý vrch (mr)*

Středeční večer měl ještě slavnostní část. Blahopřání dlouholeté tajemnici Ing. Anně Horákové k jejímu jubileu a Mgr. Pavel Veselý byl jmenován čestným členem ČALGu.

*Anna Horáková (JK)**Pavel Veselý (JK)*

foto: Jan Kaňka (JK) a Miroslav Raus (mr)

Miroslav Raus

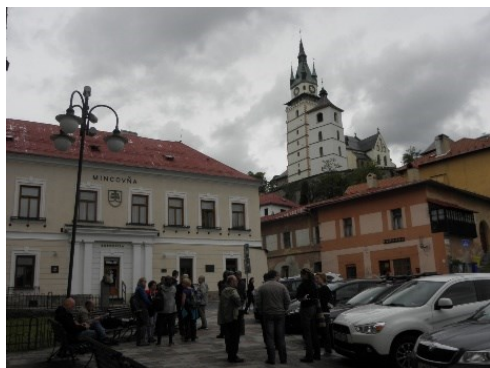

61. FÓRUM PRE NERUDY
„Stredoslovenské neovulkanity“
21.-23.5. 2019

V úterý 21.5.2019 jsme se krátce po obědě začali sjíždět ze všech zúčastněných zemí do Kremnice. Sraz byl přímo před zdejší mincovnou, která neslouží jen jako muzeum, ale ve které se razí mince i v dnešní době. Po přivítání a rozdání obědových balíčků jsme se vydali na hodinovou prohlídku mincovny. Mincovna Kremnica je nyní státní mincovnou Slovenska. Je to jeden z nejstarších dodnes existujících podniků a nejstarší dodnes existující mincovna na světě. Kremnica získala privilegium na provozování mincovny 17. listopadu 1328 od uherského krále Karla I. Roberta z Anjou (původně hornická osada Cremnychbana). Povolání byli odborníci z Kutné Hory, italského původu. První ražené mince byly tedy ražené podle vzoru mincí z Florencie a nazývaly se florény. Brzy se jim však začalo říkat dukáty. Ve 14. století produkovala kremnická mincovna ročně odhadem 250 000 až 500 000 dukátů. Kremnická mincovna patřila v 14. století nepochybně mezi nejproduktivnější mincovny v Evropě a v ražbě zlatých mincí byla pravděpodobně na prvním místě. Nový československý stát neměl v prvních letech své existence mincovnu. Především díky úsilí zaměstnanců se podařilo uvést podnik do takého stavu, že se už roku 1921 mohli začít razit československé mince.

Potom jsme z Kremnice zamířili do Staré Kremničky. Došlo i na nasazení holínek kvůli všudypřítomnému hlubokému bahýnku. Lokalita Jelšovský potok je totiž největším slovenským nalezištěm bentonitu, který se zde těží selektivně od 70. let. Na těžbě se podílí Kremnická banská spoločnosť (KBS, s.r.o.). Maximální mocnost bentonitu je 50 m. Bentonit se formoval alterací ryolitového materiálu (ryolitová skelná brekcie) v mělkém lakustrinním prostředí. Nej kvalitnější bentonit lze nalézt v nejsvrchnějších partiích. Množství montmorillonitu (Al-Mg mont. s převahou Ca a Mg ve vyměnitelných polohách) v bentonitu klesá s narůstající hloubkou a zároveň stoupá množství kryptokrystalických forem SiO_2 , nealterovaného vulkanického skla a kaolinitu.

Další lokalitou byla Bartošová Lehôtka. Lom Paseka s těžbou zeolitu je poměrně mladý – s těžbou se začalo před pěti lety. Těží zde společnost Sedlecký kaolin – Slovensko s.r.o. Na tomto výhradním ložisku jsou ve variabilním poměru zastoupeny minerály mordenit (hlavní minerál) a klinoptillolit v množství od 25 do 45 %, přítomný je i cristobalit, někdy montmorillonit a kaolinit. Pravděpodobně jde o zeolity hydrotermálního původu vznikající působením nízko temperovaných alkalických roztoků na vulkanické horniny (ryolitová vulkanosklastika jastrabské formace) patřící k terciérním neovulkanickým formacím Kremnických vrchů. Po této zastávce na nás už čekala jen večeře v restauraci Monarchia a ochutnávka místních vín, vyrobených z vína zrozeného na andezitovém podloží Banské Štiavnice, kde jsme byli i ubytováni.

Druhý den, ve středu 22. 5., jsme po vydatné snídani vyrazili za také vydatného deště do obce Hodruša-Hámre, která se nachází v západní části Štiavnických vrchů v Hodrušském údolí na středním Pohroní v západním svahu někdejšího Štiavnického stratovulkánu, jehož erupce před 14–13 miliony let vytvarovali území Štiavnických vrchů dnešního středního Slovenska.

První písemné zmínky o obci pochází z roku 1228 v takzvané Tekovské listině. Vlastní vrchol hornictví v revíru dosáhl vrcholu v 18. století. Statistiky uvádějí, že ve štiavnicko-hodrušském revíru bylo vytěženo 47 tun zlata a 2570 tun stříbra. Od 16. století se v Hodrušské dolině pro potřeby hornictví budovaly vodní nádrže. Do dnešní doby se zachovalo pouze Hodrušské jezero, ležící na cestě k Bani Rozália, sloužící k rekreačním účelům. Hornickou dominantou Hodruše je areál dolu a dvě těžní věže šachty Mayer. Těžba zlato-stříbrných rud byla ukončena v roce 1950 a znovu otevřena Baní Rozália v roce 1993. Kromě zlata a stříbra se zde těží také olovo, zinek a měď. Zde jsme střídavě navštívili štolu (Stará štola všech svatých) a přilehlé mineralogické a místopisné muzeum s velmi zajímavými exponáty.

Po obědě ve Furmanské kolibě v Bzenici jsme vyrazili směrem k Lehôtce pod Brehmi. Nejdříve jsme navštívili zpracovatelský podnik (LBK PERLIT a LB MINERALS SK, KNAUF), kde jsme se dozvěděli něco z historie a způsobu zpracování těžené horniny, kterou je perlit. Ložisko je zajímavé aj tím, že je nejseverněji položeným exploatovaným ložiskem perlitu v Evropě.

V současné době se expandovaný perlit jako tepelněizolační hmota používá hlavně v stavebnictví, tepelněizolační technice, metalurgii, zemědělství, chemii, po další úpravě též pro filtrační a jiné speciální účely.

Jeho uplatnění v praxi se stále rozšiřuje, protože tento progresivní materiál v mnohém kvalitativně převyšuje dosud užívané materiály.

Venku stále pršelo jen se lilo, a tak přímo do lomu došli jen ti nejstatečnější. Po jejich návratu začal déšť konečně ustávat. My jsme už ale zamířili do Banské Štiavnice, kde nás čekala skvostná večeře v restauraci Kachelman a posléze posezení v zajímavé kavárně, kde právě probíhal pomaturitní večírek místní mládeže. Po krátkém posezení jsme se přesunuli do našeho penzionu, abychom ještě dořešili nedořešené věci z minulého večera.

Ve čtvrtek 24.5. ráno opět pršelo. Sbalili jsme si věci a autobus nás po snídani zavezl k odbočce ke Kalvárii. Kalvárie je soubor celkově dvaceti dvou samostatných sakrálních staveb, z toho sedmnácti kaplí, představujících výjevy z ukřižování Ježíše a sedmi bolestí Panny Marie, tři kostelů, zastavení „Ecce homo“ a božího hrobu, umístěných na vrchu Scharffenberg (Ostrý vrch) v Banské Štiavnici. Komplex byl vybudován v letech 1744–1751 v barokním stylu a jeho zakladatelem byl jezuita František Perger.

Po Sametové revoluci došlo paradoxně k největšímu znehodnocení kalvárie, výzdoba (reliéfy, dřevěné sochy) byla rozkradena a prodána, došlo i k devastaci objektů. Zachované mobilní předměty byly postupně přemístěny do expozitury báňského muzea na Starém zámku, kde jsou k vidění v rámci výstavy „Kalvárie v azylu“. V 2007 byla kalvárie zapsána na seznam 100 nejohroženějších památek světa. Třetí, celková rekonstrukce a obnovení značně zchátralých staveb probíhá od roku 2011.

Při sestupu z Kalvárie už nám tolik nepršelo a náš autobus zamířil na známý bazaltový proud nedaleko Nové Bani-Brehu. Putikov vršek je vyhaslá čedičová sopka nacházející se asi 0,5 km východně od obce Tekovská Breznica v okrese Žarnovica na Středním Slovensku. Troskový kužel má vrchol v nadmořské výšce 477 m n. m. Představuje projev nejmladší sopečné činnosti vulkanitů Karpatského oblouku na Slovenském území a společně s vulkanity pohoří Harghita v Rumunsku jeden z nejmladších projevů sopečné aktivity v Karpatsko-Panonské oblasti. Oblast Putikovo vrška je přírodní památkou a je chráněna 5. stupněm ochrany.

Z hlediska horninového složení ji tvoří hlavně alkalické olivinické bazalty až nefelinické bazanity. Zbytky vyhaslé sopky tvoří hlavně troskový kužel, sestávající z pyroklastických sedimentů a lávových proudů různé délky. Troskový kužel je tvořen troskově-lapilovým tufem, aglutináty (pevná červená kamenná látka vytvořená aglomerací a spečením úlomků sopečných látek a tufu) a vulkanickými bombami. Lávové proudy jsou nejtenčí v centrální části vulkánu a zesilují směrem do doliny Hronu, kde dosahují až 15 m. Nejdelší zaznamenaný lávový proud tekla směrem na sever a dosahoval délku téměř 3,2 km. V oblasti mezi Novou Baňou a Brehy tento proud pronikl do koryta řeky Hron a na čas ho přehradil. Právě datování sedimentů Hronu pomocí různých metod, a zvláště použití opticky stimulované luminiscence umožnilo datovat stáří sopky do svrchního pleistocénu, asi $102\,000 \pm 11\,000$ let.

Po obědě v Nové Bani jsme se hromadně rozloučili, nastoupili buď do autobusu na cestu zpátky do Banské Štiavnice k zaparkovaným vozům, nebo přímo do svých automobilů, kterými jsme dorazili, a vydali se na cestu k našim domovům. Už teď se ale nemůžeme dočkat dalšího Fora pro nerudy, které se v roce 2020 uskuteční v České republice v oblasti Podbořanska.

Podle vzpomínek, exkursního průvodce a internetu zpracovala Jana Schweigstillová

A decorative border made of pickaxe icons surrounds the central text. The border is composed of 10 pickaxes on each of the four sides (top, bottom, left, and right), with the top and bottom sides having an additional pickaxe at each corner, resulting in a total of 44 pickaxes.

ČLÁNKY

Ložisková geologie v České geologické službě
Sto let od založení Státního geologického ústavu

100 let Výzkumného ústavu vodohospodářského
T. G. Masaryka, v.v.i.

V obci Pátek u Poděbrad byl otevřen první
HydroGeoPark v Česku

Ložisková geologie v České geologické službě

Sto let od založení Státního geologického ústavu

K sepsání tohoto příspěvku mě podnítil článek Z. Petákové v krásně vydaném, poněkud beletristicky pojatém, reprezentativním sborníku k 100 letům ČGS.

Chtěl bych při této příležitosti připomenout aktivitu Státního geologického ústavu a jeho následnických institucí v oblasti výzkumu ložisek nerostných surovin. Nejvýznamnější geologické osobnosti, již od dob založení vídeňského říšského geologického ústavu před 170 lety se vedle, možná, správněji, v rámci studia geologické stavby říšského území, zabývali i výskyty nerostných surovin. Za jiné je možno vyzdvihnout osobnost Františka Pošepného.

Geologové angažovaní ve službách SGÚ Československé republiky museli být schopni řešit geologickou problematiku pro různorodé aktivity tehdejší státní správy. Zde je namístě připomenout, že v předválečné republice byl stát také podnikatelem v těžbě nerostných surovin.

Po rozbití Československa, pod tlakem válečné mašinérie, došlo k posílení orientace na výzkum ložisek všech druhů nerostných surovin. Navíc tento směr byl v ústavu posílen příchodem řady vysokoškolských pedagogů po uzavření českých vysokých škol. Zde považuji za únosné připomenout osobnost Jaromíra Koutka.

Další významná kapitola v historii ústavu se začala odvíjet po druhé sv. válce a změně politických poměrů. Tak se stalo, že největší geologické osobnosti tehdejšího ústavu, mezi něž si dovoluji zařadit např. Josefa Svobodu, Josefa Vachtla a Vladimíra Zoubka, významným způsobem přispěli k rozšíření nerostné surovinové základny státu. Ze strany plánovacích orgánů byl vyvíjen tlak směřující k uspokojování potřeb postátněného průmyslu a tak na půdě ústavu počátkem padesátých let minulého století vzniká Komise pro klasifikaci zásob a později i Geofond.

Při, v podstatě regionálně geologické organizaci mapování a výzkumných prací, se stává jejich součástí i dokumentace a výzkum příslušných surovinových zdrojů. Dokládá to paralelní vydávání ložiskových map v měřítkách 1 : 200 000 a 1 : 50 000. Po dlouhou řadu let ústav vydával také soupis lomů s příslušnou grafickou dokumentací. Kromě toho v ústavu bylo úspěšně zakončeno několik surovinově zaměřených úkolů. Zde je možno jmenovat výzkumy železných rud Barrandienu, kyzových ložisek v Železných horách, uranového zrudnění v Krušných horách a Slavkovském lese, ložisek řady převážně nerudních surovin v České křídě a v jejím podloží apod.

K institualizaci ložiskově geologických prací došlo v polovině šedesátých let minulého století, kdy v souvislosti se vznikem široce založeného výzkumu cíno-wolframového zrudnění v Krušných horách a Slavkovském lese, vznikl specializovaný, relativně početný ložiskový odbor, jehož prvním sídlem byly prostory pronajaté od obchodního domu na Petřínách. Později tento odbor našel útočiště v Tomanově ulici v Praze 6 a na nově vybudovaném pracovišti České

geologické služby na Barrandově. O jeho působení po roce 1989 podává informace Z. Petáková ve výše citovaném článku.

Při pojednání o působnosti ČGS v oblasti ložiskové geologie nelze pominout ani zahraniční akce, jimž je ve vydaném sborníku věnována dostatečná pozornost. V ústavních obdobích (jak před, tak po válce) je nutno zmínit ještě mezinárodní spolupráci s ložiskově zaměřenými vědeckými referáty u příležitosti konání mezinárodních geologických kongresů a v rámci aktivní československé účasti v Karpato-balkánské asociaci. V poválečném období celá série úspěšných mezinárodních zasedání organizovaných v naší republice byla zahájena v roce 1963 sympóziem o postmagmatických rudách, jehož konání nabylo stěžejní význam pro obnovení spolupráce mezi významnými ložiskově geologickými vědci Západu a Východu v rámci v Praze založené Mezinárodní asociace pro genezi rudních ložisek.

Při této příležitosti bych chtěl stoleté (stosedmdesátí leté) geologické službě i vědeckým výzkumným složkám popřát dobrý vítr do plachet!

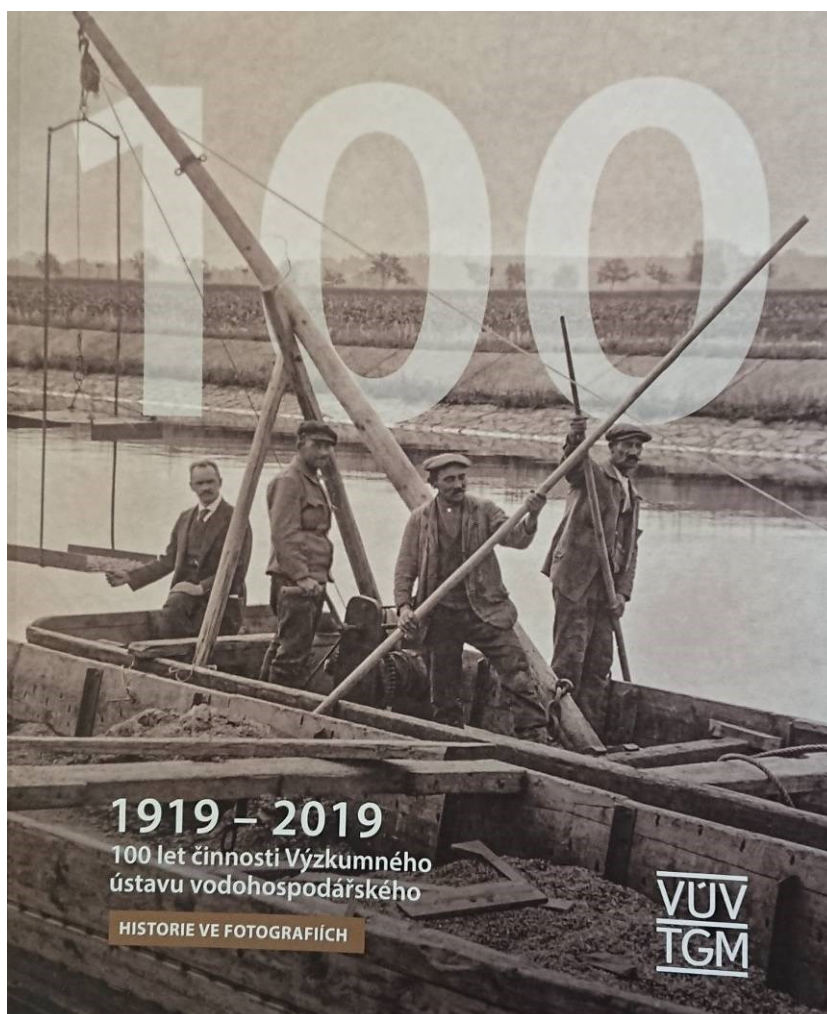
Mirko Vaněček

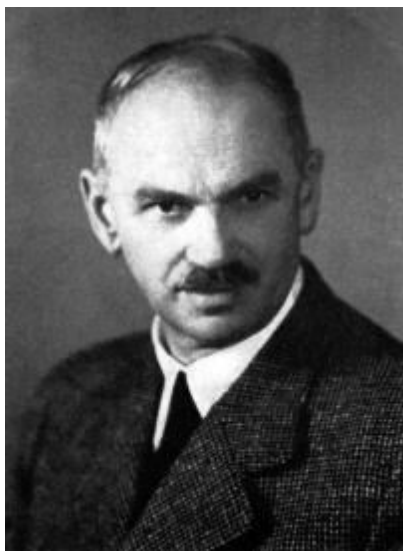
100 let Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, v.v.i.

Celý letošní rok probíhají různé akce připomínající sté výročí založení Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka v Praze Podbabě, ke kterému došlo 19. prosince 1919. Po celou dobu své existence byl VÚV TGM centrem aplikovaného vodohospodářského výzkumu a platformou, která poskytovala potřebný servis různým orgánům státní správy. K tomuto výročí byla nákladem VÚV TGM mj. vydána kniha fotografií „100 let činnosti Výzkumného ústavu vodohospodářského“, která na 110 stranách obsahuje množství vzácných dobových fotografií za celou historii ústavu, které pocházejí z archívů VÚV, Povodí Vltavy a Národního archivu. Přípravě fotografií byla věnována velká pozornost, byly digitalizovány, digitálně vyčištěny a upraveny, protože většinou bylo nutné vyjít z již hotových papírových fotografií. Původní velmi bohatý fotografický a filmový archív VÚV byl nenávratně zničen během povodní 2002, kdy se podařilo zachránit jen jednu přepravku foto materiálu.

Kniha předchází (a také z ní vychází) obsáhlé textové monografii podrobně shrnující historii ústavu na více než 600 stranách, jejímž hlavním autorem je dlouholetý pracovník VÚV TGM a pamětník Arnošt Kult, a která vyjde do konce roku 2019.

Výzkumný ústav vodohospodářský byl jedním z prvních vědeckých ústavů založených v samostatné republice Čechů a Slováků. Ústav byl založen jako Státní ústav hydrologický usnesením ministerské rady z 19. prosince 1919. Zpráva z jednání rady výstižně charakterizuje důvody, jež vedly k založení ústavu: „...čeští inženýři při svých jinak vynikajících a uznávaných pracích jsou odkázáni jen na čistou spekulaci a nemají po ruce výzkumných a zkušebních ústavů, ve kterých by mohli své projekty a myšlenky přezkoušeti, než je předloží veřejnosti a provedou.“

Dr. Ing. Jan Smetana stál u zrodu ústavu

Ze zakládací listiny ústavu

- vědecký výzkum vod ovzdušných, povrchových a podzemních a výzkum jejich vzájemné souvislosti, užít výsledků tohoto výzkumu pro řešení všech otázek účelného a hospodárního využití vody a ochrany před ní,
- výzkum všeobecných zákonů pohybu vody v otevřených korytech, potrubích a zeminách,
- pokusy, které mají za účel, aby vodní stavby stavebně inženýrské byly účelně vytvořeny a uspořádány po stránce

hydraulické, a tím i stavební,

- pokusnictví v oboru podzemních vod,
- pokusnictví v oboru mechaniky zemin a zemních staveb ve vztahu k vodě,
- pokusy s vlekem těles ve vodě, zkoušky výkonnosti vodních motorů, pokusnictví v oboru hydrometrie.

Hydrologická měření v minulosti

PRVNÍ LÉTA A BUDOVÁNÍ AREÁLU V PODBABĚ

Po prvních deset let existence hydrologického ústavu se pracovalo ve stísněných poměrech na několika pracovištích rozptýlených po celé Praze. Výzkumné práce byly nevyhovujícím rozmístěním ústavu limitovány, a proto se již od roku 1921 uvažovalo o výstavbě nové budovy v Praze. Nakonec bylo rozhodnuto o výstavbě ústavu v rozsáhlém areálu v Praze-Podbabě. Autorem definitivního architektonického řešení je architekt Fr. Bartoš. Se stavbou se začalo až v r. 1927. Nejprve byl dokončen tárovací žlab (1930), pak budova A s hydrotechnickou laboratoří. V té době měl již ústav 34 zaměstnanců. Rok předtím byla v ústavu zřízena také hydrologická výzkumná stanice. 1931-1933 byla vybudována budova B.

Návrh budovy A s tárovacím žlabem

Budovy A a B dokončené v roce 1933

ÚSTAV A T. G. MASARYK

První prezident republiky si dobře uvědomoval význam vědy a výzkumu pro nově se tvořící stát. Svědčí o tom i jeho citát: „**Na vědeckém základě má být vybudována nejvyšší výkonnost celého národa a státu, všechna práce má být soustavně budována na vědecké teorii.**“ Vážnost, které se T. G. Masaryk těšil u většiny obyvatel republiky, vyjádřili pracovníci ústavu v roce 1930, na který připadly 80. narozeniny prvního československého prezidenta, žádostí o připojení jeho jména k názvu spojených ústavů. Se svolením prezidenta republiky nesla pak instituce pojmenování Státní výzkumné ústavy hydrologický a hydrotechnický T. G. Masaryka.

Avšak v roce 1951 dochází k dalšímu přejmenování ústavu, tentokrát na Výzkumný ústav vodohospodářský. Jméno prvního prezidenta se z názvu vytrácí a vrací se zpět teprve po změně politických poměrů v roce 1990.

Záběry z historické návštěvy prezidenta T. G. Masaryka v ústavu v roce 1933

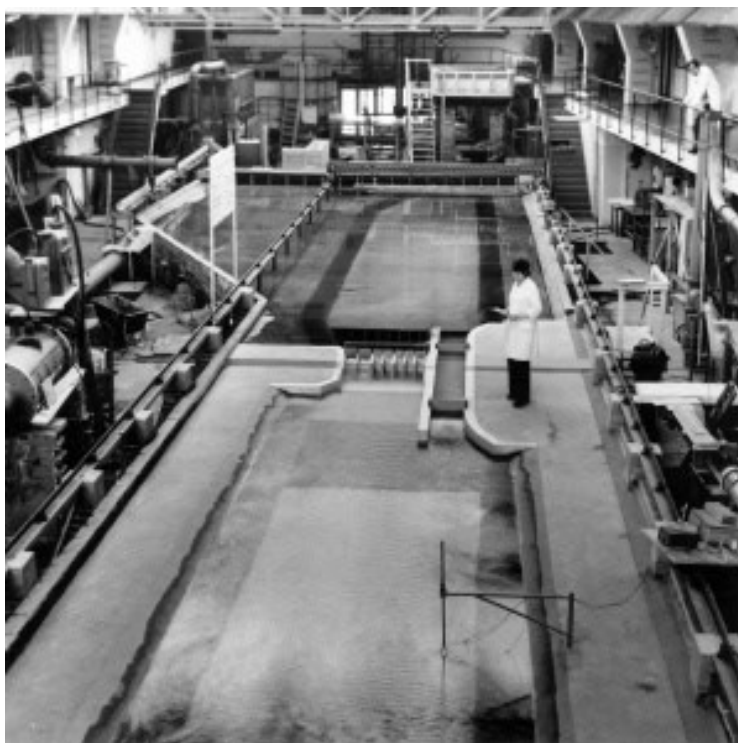

Budova pobočky Brno

Budova pobočky Ostrava

V 50. letech došlo i k oddělení hydrologické a meteorologické služby od výzkumu a jejich převedení do Hydrometeorologického ústavu. Ve VÚV zůstala pouze výzkumná složka hydrologie povrchových, podzemních a ovzdušných vod.

Měření v hydrotechnické laboratoři

Model vltavské kaskády vybudovaný ve VÚV

VÝVOJ PO ROCE 1989

Po roce 1989 byl ústav převeden do působnosti nově vzniklého MŽP ČR jako jedna z prvních odborných institucí pro jednotlivé složky životního prostředí. V roce 1992 bylo dokončeno soustředění všech pražských pracovišť do areálu v Podbabě a od roku 1993 začal ústav fungovat jako příspěvková organizace. V roce 1999 byla činnost ústavu rozšířena o problematiku odpadů.

V srpnu 2002 byl ústav postižen katastrofální povodní, z níž se vzpamatoval téměř tři roky.

K 1. lednu 2007 se opatřením ministra životního prostředí č. 12/2006 stal ústav veřejnou výzkumnou institucí (v.v.i.). Blíží se rok 2019, kdy VÚV TGM, v.v.i. oslaví 100. výročí svého vzniku.

Areál ústavu postižený povodní 2013

HYDROGEOLOGIE VE VÚV TGM

Nedílnou součástí činnosti VÚV TGM byl v celé jeho historii i hydrogeologický výzkum. Ústavem prošly za uplynulých 100 let desítky kolegů zabývajících se podzemními vodami. Ze známých jmen mezi jinými uveďme např. Františka Slepíčku, jehož těžiště působení bylo od 50. do 80. let 20. století, nebo Václava Zajíčka působícího v ústavu v 70. a 80. letech. Druhá polovina 20. století je ve VÚV TGM spojena s takovými jmény jako Miroslav Olmer, Zdeněk Anton nebo Miroslav Kněžek, kteří zásadním způsobem přispěli ke komplexnímu výzkumu podzemních a povrchových vod v jejich vzájemné interakci, k pochopení ovlivňujících množství

podzemních vod a k nastavení přístupů ke stanovení jejich množství a bilancování podzemních vod.

S nejnovější historií hydrogeologického výzkumu od 80. let 20. století jsou spjata další jména známá v hydrogeologické obci – Hana Prchalová, Petr Kubala, Miroslav Olmer, Miroslav Kněžek, Anna Hrabánková, kteří se svými předchůdci vytvořili bohatou základnu, na které může stavět dnešní generace výzkumníků zabývajících se různými aspekty podzemních vod. Současnou vedoucí odboru hydrologie, hydrauliky a hydrogeologie je Anna Hrabánková, a v odboru působí řada výzkumných pracovníků zabývajících se hydrogeologickým výzkumem: Hana Prchalová, Pavel Eckhardt, Zbyněk Hrkal, Eva Novotná, Marta Martínková, David Rozman, Miloš Klapka nebo Josef V. Datel.

Z dalších známých jmen souvisejících s VÚV můžeme jmenovat Karla Klinera z Vodních zdrojů (metoda separace hydrogramu Kliner-Kněžek) nebo Karla Sargu z PřF UK (který svoji docentskou habilitační práci „Moderní hydrologické metody pro hydrogeologické testování a bilancování“ zpracoval ve spolupráci s F. Slepíčkou).

S výzkumem podzemních vod jsou úzce propojeny i různé hydrologické výzkumy, na kterých se podílí personálně bohatě zastoupené oddělení hydrologie pod vedením Adama Viziny, případně i oddělení hydrauliky pod vedením Petra Balvína. Z mnoha působících kolegů jmenujme např. Ladislava Kašpárka, doyena hydrologického výzkumu VÚV, Adama Berana. Martina Hanela, Jana Hloma, Martinu Pelákovou, Petru Šuhájkovou, Petra Pavlíka, Jana Kašpárka, Adélu Trávníčkovou, Radka Vlnase, Magdalenu Nesládkovou nebo Pavla Tremļa.

Velmi rádi oceňujeme přínos Miroslava Olmera, Miroslava Kněžka a Ladislava Kašpárka, kteří i v době svého zaslouženého odpočinku podle svých možností významně přispívali (a v osobě L.Kašpárka i dále přispívají) k pokračování výzkumné činnosti ústavu a předávání svých celoživotních zkušeností mladším kolegům.

Významnou součástí VÚV je i laboratorní zázemí, zajišťující vzorkovací a analytické práce. Speciální pozornost z hlediska hydrogeologie zaslouží především pracoviště radiochemie, které zajišťuje monitoring povrchových a podzemních vod na území ČR z hlediska výskytu radioizotopů souvisejících s provozem jaderných elektráren, a které je schopné analyzovat obsah tritia v ultra přesném rozmezí.

Důležitou součástí činnosti VÚV TGM jsou i pracoviště GIS a HEIS, které zajišťují potřebné digitální mapové výstupy různých výzkumů. Obecný význam má především Hydroekologický informační systém HEIS (<https://heis.vuv.cz/>) obsahující množství regionálních informací týkajících se podzemních vod (HG rajony, geologická mapa, ochranná pásma, odběry a vypouštění, rozvodnice aj.), využitelné velmi dobře i pro hydrogeology v praxi.

Závěrem je vhodné uvést, že aplikovaný výzkum podzemních vod realizovaný ve VÚV TGM, je hlavní platformou hydrogeologického výzkumu v ČR, a jako takový je vhodné ho udržet i do budoucna. VÚV TGM jako veřejná výzkumná instituce (v.v.i.) si musí na svoji existenci sama vydělat, nemůže se spoléhat na příspěvky ze státního rozpočtu (které tvoří jen malou část rozpočtu ústavu). V oblasti hydrogeologického výzkumu jsou přirozenými partnery VÚV TGM

především Český hydrometeorologický ústav, Česká geologická služba, Výzkumný ústav meliorací a ochrany půd, případně ústavy AV ČR (Ústav hydrodynamiky, Czech Globe aj.), vysoké školy (ČZU, PřF UK Praha, FSv ČVUT, PřF MU Brno, aj.) nebo soukromé společnosti (Vodní zdroje, Aquatest, GEOTest, VRV, Sweco Hydroprojekt, TBD, Aquatis ad.).

Pokládám si za čest, že v závěrečné etapě své profesní kariéry mohu přispívat k činnosti takového pracoviště a navazovat na práci svých předchůdců, kteří zásadním způsobem přispěli k rozvoji oboru hydrogeologie.

S využitím materiálů VÚV TGM (www.vuv.cz) zpracoval J.V.Datel, jvdatel@gmail.com

V obci Pátek u Poděbrad byl otevřen první HydroGeoPark v Česku

V obci Pátek u Poděbrad, v místě bývalé ekologické zátěže, byl v srpnu 2019 otevřen první HYDROGEOPARK v Česku. Za tímto neskromným názvem se skrývá výzkumné a vývojové centrum provozované společností TERAMED, s.r.o. za přispění společnosti CHEMCOMEX, a.s jako generálního partnera realizace.

Slavnostního otevření se kromě vedení obce zúčastnili zástupci státní správy, akademické sféry i komerčních subjektů působících v oblasti geologie a vodního hospodářství. V úvodních proslovech zaznělo opakovaně přání, aby se vznikající projekt, kromě své funkce v oblasti výzkumu, vývoje a inovací cílených na efektivní a přírodě blízké hospodaření s vodou v budoucnosti také úspěšně zapojil do procesu vzdělávání odborné i laické veřejnosti, a tím maximálně přispěl k dlouhodobému fungování vodního hospodářství v Česku.

Slavnostní otevření HYDROGEOPARKu Pátek

Lokalita zvaná „Lazarův mlýn“ prošla v nedávné minulosti několika etapami průzkumů, analýz a následně také dekontaminačních prací. V současné době se území nachází ve stabilizovaném stavu. Sanační limity jsou splněny a zbytkové znečištění již nepředstavuje riziko pro obyvatele ani pro životní prostředí. Tato výchozí situace, spolu s detailní znalostí hydrogeologických podmínek, vytvořila optimální podmínky pro vybudování terénního zázemí, které umožňuje realizovat výzkumně-vývojové, vzdělávací a testovací projekty.

Monitorovací vrty na experimentální ploše

Z regionálně geologického hlediska patří celé širší zájmové území k české křídové pánvi (cenoman – turon). Podloží křídových sedimentů je tvořeno drobami a grafitickými břidlicemi staršího paleozoika (kambrium). Cenoman je zastoupen prachovci a pískovci o mocnosti okolo 20 m. Sedimenty spodního a středního turonu dosahují mocnosti okolo 90 m a tvoří je šedé vápnité jílovce s glaukonitem.

V zájmovém území se nacházejí dva hlavní oddělené kolektory podzemní vody. Hluběji položená je artéská zvědeň, vázaná na cenomanské pískovce, která tvoří zřídelní strukturu uhličitých vod Poděbradska. Nepropustný strop cenomanského kolektoru tvoří sedimenty

spodního turonu. Obecně je známo, že přestože turonské vrstvy vystupují vůči cenomanu jako izolátor, dochází i zde k akumulaci a oběhu podzemní vody v puklinovém systému. Hladina podzemní vody v těchto vrstvách bývá mírně napjatá a její ustálená úroveň se na lokalitě nachází cca 2 m p.t.

Výzkumné a výukové středisko vznikalo postupně na místě bývalé sanace staré ekologické zátěže, která zde probíhala v letech 2010 až 2015. Společnost TERAMED, s.r.o. zde na ploše cca 0,5 ha vytvořila infrastrukturu umožňující realizaci hydrogeologických, hydrochemických i mikrobiologických činností, při využití systému hydrogeologických vrtů, který dovoluje sledovat kolísání hladiny podzemní vody, včetně jejího umělého ovlivňování čerpáním (dosah depresního kužele), nebo schopnost šíření aplikovaných látek (stopovačů) v puklinovém kolektoru podzemní vody. Fyzikálně chemické parametry podzemní vody jsou snímány on-line a mohou být bezdrátově přenášeny k potenciálnímu uživateli. Soubor dat je doplněn o meteorologické údaje z lokální meteostanice. Součástí testovacího centra je také stripovací kolona umožňující bezpečnou dekontaminaci čerpané vody, která stále obsahuje zbytkové znečištění.

Stripovací kolona od firmy Neogene, s.r.o.

Na lokalitě existuje soustava 20 hydrogeologických objektů (vystrojených vrtů) z nichž jsou některé osazeny senzory pro on-line sledování fyzikálních parametrů kolektoru podzemní vody. Systém monitorovacích objektů na lokalitě umožňuje realizovat na testovací ploše experimenty v následujících oblastech:

- **hydrogeologické terénní práce** (čerpací zkoušky, stoupací zkoušky, vsakovací zkoušky, odběry vzorků podzemní vody)
- **inovativní dekontaminační postupy** (sanace podzemní vody)
- **moderní vzorkovací a monitorovací zařízení**
- **přírodě blízké hospodaření se srážkovou vodou**
- **korozní testy** a regenerační postupy
- **pokročilé vrtné technologie**

Lokalita má kapacitu pro zhotovení dalších hydrogeologických objektů koncipovaných v souladu s novými požadavky experimentální práce, jimiž mohou být zkoušky nových těsnících prvků, vzorkovacích systémů nebo výstroje vrtu.

Rozsáhlá existující dokumentace hydrogeologických objektů je unikátní podkladová informace pro jejich další využití v rámci hydrogeologického modelování a pokročilé interpretace dat spojených s podzemní vodou. Stávající dispozice existujících vrtů umožňuje mimo jiné testovat stopovací činidla, soustředit pozornost na distribuci mikrobiálního osídlení a zohlednit geochemické souvislosti systému. S podzemní vodou nepřímo související problematika je reprezentována technologickým blokem zaměřeným na odstraňování polutantů. Jedná se o zařízení pro čištění srážkových vod a stripovací věž pro eliminaci volatilních sorbovatelných kontaminantů z podzemní vody. Přítomnost reziduálního znečištění je unikátním předpokladem pro další výzkum sanačních technologií založených na principech zelené chemie, fyzikálních, biologických a mechanických metodách.

Hloubení monitorovací vrtu

Doposud byl **HYDROGEOPARK** využit k řešení dvou mezinárodních projektů a několika tuzemských záměrů ve spolupráci s renomovanými akademickými i komerčními partnery. Ve spolupráci s izraelskou společností *AB Industrial Recycling Technologies* byl vyvinut a otestován preparát založený na mikroskopických částicích hydratovaných oxidů železa kolonizovaných bakteriemi, pro které je železo akceptorem elektronů v respiraci. Jejich schopnost využít chlorované ethyleny oxidační cestou za anaerobních podmínek pomohla k dočištění některých částí původně kontaminované lokality od DCE a dalších chlorovaných ethylenů s nižším počtem atomů chloru (EUREKA E!6310).

V kooperaci s norskou výzkumnou organizací *IFE* byla adaptována metoda stopovací zkoušky *Partitioning Interwell Tracer Technology* (PITT) používaná při prospekci ropných ložisek pro účely charakterizace chemicky kontaminované podzemní vody. Díky tomuto projektu se výrazně zpřesnil pohled na morfologii horninového prostředí na lokalitě. Tuzemské projekty zahrnují testování komplexní vodíkové technologie pro eliminaci DCE-stall, dále zkoušky kompaktních

bentonitových pouzder pro zatěsnění vrtů a vývoj bezdrátového přenosu dat ze senzorů umístěných v horninovém prostředí.

V oblasti vzdělávání proběhla již v srpnu v HYDROGEOPARKU první exkurze za účasti studentů FSv ČVUT Praha, PřF UK Praha, VŠB-TU Ostrava a Přírodovědecké fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. V září 2019 se HYDROGEOPARK stal součástí programu 13. Bienální konference VODA 2019.

Účastníci exkurze v rámci konference VODA 2019

Více podrobností najdete na www.hydrogeopark.cz.

Za realizační tým se na spolupráci se všemi zájemci o výzkum a ochranu podzemní vody těší Ing. Jiří Mikeš a RNDr. Pavel Špaček.

Provozovatel: **TERAMED, s.r.o.** IČO: 26503255, Nad Kamínkou 1345, 156 00 Praha – Zbraslav

Ing. Jiří Mikeš, mikes@teramed.cz

Generální partner **CHEMCOMEX, a.s.**, Elišky Přemyslovny 379, 156 00, Praha 5
RNDr. Pavel Špaček, spacek@chemcomex.cz

OSTATNÍ ZPRÁVY

KONGRESY, SEMINÁŘE, KONFERENCE,...

RECENZE LITERATURY

KRONIKA - JUBILEA, NEKROLOGY

INZERCE

Pozvánky na kongresy, konference a semináře

Program přednášek pražské pobočky ČAIGu

Konají se každé první pondělí v měsíci od 16 hodin

na Albertově v mineralogické posluchárně PřFUK

7. 10. 2019 – FINE (přednáší Ing. Mgr. J. Valenta) – nový kreslicí geologický program – seznámení a návod k používání

4. 11. 2019 – prof. M. Hilar - Oprava zavaleného vodovodního tunelu v Turecku

2. 12. 2019 – Mgr. J. Roháč (The Dobkovičky landslide in the Central Bohemian Uplands: The strength concepts and correlations revisited)

3. 2. 2020 - Dostalík M., Novotný J.: Katastrofální svahové pohyby typu debris flow v oblasti masivu Kazbek - Dzimara na hranici Gruzie - Ruská federace

2. 3. 2020 – Novotný J., Tomášek J., Pospíšil P. - informace o stavu revize textu TP 76 MD ČR
Inženýrskogeologický průzkum a normy ČSN P 73 1005 Inženýrskogeologický průzkum

6. 4. 2020 – ČAIG - Informace o legislativních úpravách se vztahem ke geologii, nové znění předpisů státní správy a nová znění ČSN

Ústav hydrogeologie, inženýrské geologie a užité geofyziky

Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

si Vás dovoluje pozvat na tradiční

Seminář Aplikované Geologie

v zimním semestru 2019/2020,

který se koná **vždy v pondělí 14.00-15.40 (pokud není uvedeno jinak)**

v Mineralogické posluchárně, Albertov 6, Praha 2, první patro

7.10.	<i>Gunther Kletetschka (ÚHIGUG, PŘF UK)</i> Předběžné výsledky z průzkumu epicentra Tunguzské události na Sibiři (dřeviny, sedimenty, horninové vzorky, magnetické anomálie)
14.10.	<i>Tomáš Kadlíček (ÚHIGUG, PŘF UK)</i> Kalibrace parametrů pro hypoplastické modely; korelační vztahy pro parametry
21.10	<i>Jiří Bruthans (ÚHIGUG, PŘF UK)</i> Sucho a nedostatek vody pohledem hydrogeologa: populární tvrzení a realita
4.11.	<i>Christian Sippl (Geofyzikální ústav AVČR)</i> Filling the gap in a double seismic zone: Intraslab seismicity in Northern Chile
11.11.	<i>Jakub Roháč (ÚHIGUG, PŘF UK)</i> Reziduální pevnost zemin; korelace reziduální a kritické pevnosti s popisem
18.11.	<i>Petr Tábořík, Hamid Sana (Ústav struktury a mechaniky hornin AVČR)</i> Detecting active faults in intramountain basins using Electric Resistivity Tomography – a case study from Vale of Kashmir
25.11.	<i>Jan Šembera</i> Použití GIS pro orientační hodnocení stability svahů na velkých oblastech
2.12.	<i>Helena Vysoká</i> Hydrogeologický výzkum Hranické propasti: nejnovější poznatky
9.12.	<i>Maciej Ochmanski (ÚHIGUG, PŘF UK)</i> Téma bude upřesněno
16.12.	<i>Zhao Sun (ÚHIGUG, PŘF UK)</i> Téma bude upřesněno
6.1.	<i>Tomáš Fischer, Josef Vlček (ÚHIGUG, PŘF UK)</i> Jak jsme vrtali – praktické zkušenosti z realizace monitorovacích vrtů v roce 2019

Vedoucí semináře IG: Ing. J.Boháč, CSc., bohac@natur.cuni.cz

Vedoucí semináře HG: Mgr. Martin Slavík, Ph.D., slavikm@natur.cuni.cz

Vedoucí semináře UG: Prof. RNDr. Tomáš Fischer, Ph.D., fischer@natur.cuni.cz

Semináře

ZS 2019/2020**Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů****MG431S13 - Geochemický seminář****MG432S08 - Mineralogicko-ložiskový seminář**

8. 10. 2019 - Filip Košek (Ústav geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů, PřF UK)
O síranech a dalších neobvyklých fázích hořících hald

15. 10. 2019 - Viktor Goliáš (Ústav geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů, PřF UK)
Radonové lázně v Itálii a jejich fangoterapie

22. 10. 2019 - Mojmír Němec (Ústav jaderné fyziky, AV ČR, Praha)
Projekt RAMSES – měření a stanovení vybraných radionuklidů metodou AMS

29. 10. 2019 - Tim Rödel (University of Halle, Germany)
Hidden potential - unravelling the structure of the covered Delitzsch tungsten skarn occurrence, Central Germany

5. 11. 2019 - Karen Hudson-Edwards (University of Exeter, United Kingdom)
Environmental minerals: Bacteria, worms, dusts, toxins and the human body

12. 11. 2019 - Giannis Grammatikakis (University of Crete, Greece)
Putting mineralogical data acquired through Raman spectroscopy into archaeological context: the cases of serpentinites in the Minoan palatial architecture and the firing temperature estimation of Minoan era ceramics

19. 11. 2019 - Bohdan Kříbek a kol. (Česká geologická služba, Praha)
Model mobilizace a geochemické cykly potenciálně nebezpečných prvků a organických látek ve vyhořelých uhelných haldách

26. 11. 2019 - Enrico Cirelli (Università di Bologna, Italy)
New archaeological discoveries for the Late Roman to Early Medieval Ravenna

3. 12. 2019 - Lukáš Trakal (Česká zemědělská univerzita, Praha)
Aplikace biocharu v různých složkách životního prostředí

10. 12. 2019 - David Holwell, Daryl Blanks (University of Leicester, United Kingdom)
Recipes for making a magmatic Ni-Cu-PGE deposit: examples from Greenland

17. 12. 2019 - Marek Tuhý (Ústav geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů, PřF UK)
Vliv požárů na remobilizaci kontaminantů ze znečištěných semiaridních oblastí

Semináře se konají v úterý od 14:50 v Mineralogické posluchárně
Hosté jsou srdečně zváni!

Jan Jehlička - organizátor geochem. semináře a **Richard Příkryl** - organizátor mineral.-ložiskového semináře

Ústav geologie a paleontologie PřF UK

<https://www.natur.cuni.cz/geologie/paleontologie>

srdečně zve zájemce z řad studentů, vědeckých a akademických pracovníků a široké geologické veřejnosti na **sedimentární a paleontologické semináře v zimním semestru 2019/2020**

16. říjen

MG421S35B Seminář ze sedimentární geologie

Christopher Fielding (*University of Nebraska-Lincoln*)

Towards a new generation of facies models for fluvial systems and their deposits

IAS SPECIAL LECTURE TOUR

23. říjen

MG421S35B Seminář ze sedimentární geologie

Andrea Festa (*Università degli Studi di Torino*)

Significance of mass transport processes and mélanges in the evolution of orogenic belts and subduction complexes

6. listopad

MG422S42A Paleontologický seminář

Manuel Weinkauf (*University of Geneva*)

Morphometrics and beyond: What biometry can tell you about an organisms life

27. listopad

MG422S42A Paleontologický seminář

Lucy Muir (*Amgueddfa Cymru National Museum of Wales*)

The end-Ordovician Anji Biota of China: sponge dominance following mass extinction

11. prosinec

MG422S42A Paleontologický seminář

O. Fatka, M. Aubrechtová, P. Kraft (*Ústav geologie a paleontologie PřF UK*)

Nejnovější trendy a objevy v paleobiologii spodního paleozoika

Semináře se konají vždy **ve středu od 14:50**
ve **Velké paleontologické posluchárně PřF UK, Albertov 6**

Studenti se mohou zapsat na semináře ve Studijním informačním systému (SISu)

Vážení přátelé hornictví!

Dovolujeme si Vás pozvat na 110. ročník hornického semináře
Národního technického muzea, který proběhne
v úterý 3. prosince 2019 od 9:30 hod
v kinosále NTM v Praze 7, Kostelní 42.

Těšíme se na Vaši účast!

V úctě Vás zdravíme

Zdař Bůh!

Martin PŘIBIL, Ing.

Oddělení hornictví a hutnictví

Národní technické museum v Praze

Kostelní 42, 17078, Praha 7

www.ntm.cz

Email (přílohy max 5MB: martin.pribil@ntm.cz

Větší přílohy (nad 5MB): mart.pribil@seznam.cz

tel: 00420 220 399 235

mob: 00420 723 515 248

Ústav geologie a paleontologie PŘF UK
ve spolupráci se Severočeskými doly, a.s.
srdečně zvou všechny zájemce na tradiční

Uhelné semináře

Od 9:00 ve Velké paleontologické posluchárně (Albertov 6 v přízemí)

Pátek 4. října: **19. konference o terciéru**

volně přístupná konference probíhající v rámci uhelného semináře výjimečně
v pátek 4. října 2019 od 9:00 v Mineralogické posluchárně, detailní program zde:

<https://edit.natur.cuni.cz/geologie/paleontologie/aktuality/konference-tercier-2019>

Středa 6. listopadu: **Role vulkanismu při sedimentaci terciérních pánví**

P. Rojík: Role vulkanismu při vzniku výplně sokolovské pánve

K. Mach: Vliv vulkanických útvarů střežovského souvrství na lomech SD a.s. na vývoj miocenní uhelné sloje

Středa 11. prosince: **Horké novinky z geologicko-paleontologického výzkumu**

R. Lojka, Z. Šimůnek, J. Zajíc: Novinky z výzkumu Mšeckého jezera (stefan B)

V. Koutecký, V. Rapprich, V. Teodoridis, J. Sakala: Nové nálezy fosilních rostlin z Doupovských hor (lokalita Dvorce) a aktualizovaný přehled nálezů fosilních dřev v paleogénu vulkanických oblastí sz. Čech

GEOCHEMICKÉ SEMINÁŘE ČESKÉ GEOLOGICKÉ SLUŽBY

Podzimní cyklus 2019

Pátek 18. října 2019

9:30 Buzek F., Novák M., Čejková B., Jačková I., Čuřík J., Veselovský F., Štěpánová M.,
Přechová E., Bohdálková L.
Česká geologická služba, Praha
Analýza tvorby DOC v rašeliništi Brumístě na základě ^{13}C a ^{18}O dat

10:15 Čejková B., Buzek F., Novák M., Jačková I., Čuřík J., Veselovský F., Štěpánová M.,
Přechová E.
Česká geologická služba, Praha
Izotopové doklady fixace vzdušného dusíku v rašeliništích – inkubační experiment

Pátek 22. listopadu 2019

9:30 Bukovská Z.
Česká geologická služba, Praha
Podzemní výzkumné pracoviště Bukov – od geologického výzkumu k experimentům pro hlubinné úložiště radioaktivních odpadů

10:15 Dobeš P.
Česká geologická služba, Praha
Geochemie žilných a puklinových mineralizací v prostředí PVP Bukov

Pátek 6. prosince 2019

9:30 Pačes T.
Česká geologická služba, Praha
Japonsko: lázně, sopky, zemětřesení

Semináře se konají v zasedací místnosti budovy geochemie a laboratoří ČGS,
Praha 5 - Barrandov, Geologická 6, 1. patro

Jan Pašava, Martin Novák, Anna Vymazalová a Věra Zoulková
Útvar geochemie a laboratoří ČGS

Eva Přechová (eva.prechova@geology.cz) a Petr Dobeš
organizátoři seminářů

Slovenská asociácia inžinierskych geológov
Katedra geotechniky Stavebnej fakulty STU v Bratislave
Katedra inžinierskej geológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave
Česká a slovenská spoločnosť pre mechaniku zemín a geotechniku

Česko-Slovenská spoločnosť pre mechaniku zemín a geotechnické inžinierstvo
CSS↓SMGE

Vás pozývajú v poradí na 9. konferenciu

INŽINIERSKA GEOLÓGIA 2020

ktorá sa uskutoční
18. a 19. 6. 2020

pri príležitosti 30. výročia vzniku Československej asociácie inžinierskej geológie
vo Vysokých Tatrách – na Štrbskom Plese

Odborný garant konferencie:

Doc. RNDr. Miloslav Kopecký, PhD.

Sekretariát konferencie:

Katedra geotechniky
Stavebná fakulta STU
Radlinského 11
810 05 Bratislava
tel.: ++421/ 2/ 59375 281
59375 624

e-mail: martin.ondrasik@stuba.sk
jana.frankovska@stuba.sk

ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA

KALENDÁŘ GEOLOGA – VÝBĚR AKCÍ

viz: <http://www.geology.cz/extranet/popularizace/kalendar>

09.10.19 - 11.10.19

Geologica Carpathica 70

Mezinárodní konference se koná u příležitosti 70. výročí založení stejnojmenného časopisu. Podrobné informace a registrační formulář jsou přístupné na [stránkách](#) konference. Zasílání abstraktů a ukončení registrace je otevřeno do 17.6.2019.

Místo akce: Kongresové centrum Slovenské akademie věd, Zámek Smolenice

Kontaktní osoba: Igor Broska | e-mail: geolcarp@savba.sk

15.10.19

Radonové lázně v Itálii a jejich fangoterapie

Přednáší Viktor Goliáš (Ústav geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů, PřF UK) v rámci Mineralogicko-ložiskového semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, Přf UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Richard Přikryl | e-mail: prikryl@natur.cuni.cz

16.10.19

Towards a new generation of facies models for fluvial systems and their deposits

Přednáška Christophera Fieldinga (University of Nebraska-Lincoln) se koná v rámci pravidelných seminářů Ústavu geologie a paleontologie PřF UK. Srdečně jsou zváni zájemci z řad studentů, vědeckých a akademických pracovníků a široké geologické veřejnosti. Aktuální informace jsou na [stránkách ústavu](#). Začátek ve 14,50

Místo akce: Velká paleontologická posluchárna UGP PřfUK, přízemí, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Irena Libišová | e-mail: Irena.Libisova@natur.cuni.cz

17.10.19

Současný stav znalostí o karpatském obsidiánu

Profesor Antonín Přichystal (Ústav geologických věd, PřF MUNI Brno) pohovoří v rámci 96. přednášky s geovědní tematikou. Zve Katedra geologického inženýrství HGF VŠB-TU Ostrava a Česká geologická společnost, pobočka Ostrava. Začátek v 16 h.

Místo akce: Geologický pavilon, místnost GP106, VŠB – Technická Univerzita Ostrava, 17. listopadu, Ostrava

Kontaktní osoba: Jakub Jirásek | e-mail: jakub.jirasek@vsb.cz

18.10.19

Geochemický seminář České geologické služby

Nejprve bude prezentována přednáška na téma "Analýza tvorby DOC v rašeliništi Brumiště na základě 13C a 18O dat" autorů Buzek F. a kol. (Česká geologická služba, Praha). Začátek v 9,30. Následuje přednáška Čejková B. a kol. (Česká geologická služba, Praha) "Izotopové doklady fixace vzdušného dusíku v rašeliništích – inkubační experiment". Druhá přednáška začíná v 10,15.

Místo akce: Zasedací místnost budovy geochemie a laboratoří ČGS, Praha 5 - Barrandov, Geologická 6, 1. patro

Kontaktní osoba: Eva Přechová | e-mail: eva.prechova@geology.cz

22.10.19

Projekt RAMSES – měření a stanovení vybraných radionuklidů metodou AMS

Přednáší Mojmír Němec (Ústav jaderné fyziky, AV ČR, Praha) v rámci Geochemického semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, Přf UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Jan Jehlička | e-mail: jan.jehlicka@natur.cuni.cz

23.10.19

Seminář ze sedimentární geologie PřF UK

Přednášející Andrea Festa (Università degli Studi di Torino) uvede přednášku "Significance of mass transport processes and mélanges in the evolution of orogenic belts and subduction complexes". Srdečně jsou zváni zájemci z řad studentů, vědeckých a akademických pracovníků a široké geologické veřejnosti. Aktuální informace jsou na [stránkách ústavu](#). Začátek ve 14,50.

Místo akce: Velká paleontologická posluchárna UGP PřfUK, přízemí, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Irena Libišová | e-mail: Irena.Libisova@natur.cuni.cz

29.10.19**Mineralogicko-ložiskový seminář ÚGMNZ PřF UK**

Přednášku "Hidden potential - unravelling the structure of the covered Delitzsch tungsten skarn occurrence, Central Germany" povede Tim Rödel (University of Halle, Germany) v rámci Mineralogicko-ložiskového semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, Přf UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Richard Přikryl | e-mail: prikryl@natur.cuni.cz

05.11.19**Environmental minerals: Bacteria, worms, dusts, toxins and the human body**

Přednáší Karen Hudson-Edwards (University of Exeter, United Kingdom) v rámci Geochemického semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, Přf UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Jan Jehlička | e-mail: jan.jehlicka@natur.cuni.cz

06.11.19**Role vulkanismu při sedimentaci terciérních pánví**

V rámci pravidelných Uhelných seminářů UGP Přf UK vystoupí s tématem P. Rojík. Následně ho doplní K. Mach s tématem "Vliv vulkanických útvarů středovského souvrství na lomech SD a.s. na vývoj miocenní uhelné sloje". Všechny zájemce srdečně zve pořádající Ústav geologie a paleontologie PřF UK ve spolupráci se Severočeskými doly, a.s. Začátek v 9 h.

Místo akce: Velká paleontologická posluchárna UGP PřfUK, přízemí, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Jakub Sakala | e-mail: rade@natur.cuni.cz

06.11.19**Morphometrics and beyond: What biometry can tell you about an organisms life**

Přednášku uvede Manuel Weinkauff (University of Geneva) v rámci pravidelného paleontologického semináře Ústavu geologie a paleontologie PřF UK. Srdečně jsou zváni zájemci z řad studentů, vědeckých a akademických pracovníků a široké geologické veřejnosti. Aktuální informace jsou na [stránkách ústavu](#). Začátek ve 14,50.

Místo akce: Velká paleontologická posluchárna UGP PřfUK, přízemí, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Irena Libišová | e-mail: Irena.Libisova@natur.cuni.cz

12.11.19**Mineralogicko-ložiskový seminář ÚGMNZ PřF UK**

Přednášku "Putting mineralogical data acquired through Raman spectroscopy into archaeological context: the cases of serpentinites in the Minoan palatial architecture and the firing temperature estimation of Minoan era ceramics" povede Giannis Grammatikakis (University of Crete, Greece). Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, PřF UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Richard Přikryl | e-mail: prikryl@natur.cuni.cz

19.11.19**Geochemický seminář ÚGMNZ PřF UK**

Přednášku "Model mobilizace a geochemické cykly potenciálně nebezpečných prvků a organických látek ve vyhořelých uhelných haldách" povede Bohdan Kříbek a kol. (Česká geologická služba, Praha) v rámci semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, PřF UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Jan Jehlička | e-mail: jan.jehlicka@natur.cuni.cz

22.11.19**Geochemický seminář České geologické služby**

Nejprve vystoupí Zita Bukovská (Česká geologická služba, Praha) s přednáškou "Podzemní výzkumné pracoviště Bukov – od geologického výzkumu k experimentům pro hlubinné úložiště radioaktivních odpadů". Začátek v 9,30. Následuje P. Dobeš (Česká geologická služba, Praha) s tématem "Geochemie žilných a puklinových mineralizací v prostředí PVP Bukov". Druhá přednáška začíná v 10,15 h.

Místo akce: Zasedací místnost budovy geochemie a laboratoří ČGS, Praha 5 - Barrandov, Geologická 6, 1. patro

Kontaktní osoba: Eva Přechová | e-mail: eva.prechova@geology.cz

25.11.19**Bobky z pravěku**

Paleontologická sekce Společnosti Národního muzea srdečně zve na přednášku Borise Ekrta (NM). Začátek v 18 h.

Místo akce: sál "H", Nová budova Národního muzea, Vinohradská 1, Praha 1

Kontaktní osoba: Jana Bruthansová | e-mail: bruthanj@natur.cuni.cz

26.11.19

New archaeological discoveries for the Late Roman to Early Medieval Ravenna

Přednáší Enrico Cirelli (Università di Bologna, Italy) v rámci Mineralogicko-ložiskového semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, Přf UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Richard Příkryl | e-mail: prikryl@natur.cuni.cz

27.11.19

The end-Ordovician Anji Biota of China: sponge dominance following mass extinction

Přednášku uvede Lucy Muir (Amgueddfa Cymru National Museum of Wales) v rámci pravidelného paleontologického semináře Ústavu geologie a paleontologie PřF UK. Srdečně jsou zváni zájemci z řad studentů, vědeckých a akademických pracovníků a široké geologické veřejnosti. Aktuální informace jsou na [stránkách ústavu](#). Začátek ve 14,50.

Místo akce: Velká paleontologická posluchárna UGP PřfUK, přízemí, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Irena Libišová | e-mail: Irena.Libisova@natur.cuni.cz

03.12.19

Aplikace biocharu v různých složkách životního prostředí

Přednáší Lukáš Trakal (Česká zemědělská univerzita, Praha) v rámci Geochemického semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, Přf UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Jan Jehlička | e-mail: jan.jehlicka@natur.cuni.cz

06.12.19

Japonsko: lázně, sopky, zemětřesení

Přednášející Tomáš Pačes (Česká geologická služba, Praha) uvede téma v rámci Geochemického semináře České geologické služby. Začátek v 9,30 h.

Místo akce: Zasedací místnost budovy geochemie a laboratoří ČGS, Praha 5 - Barrandov, Geologická 6, 1. patro
Kontaktní osoba: Eva Přechová | e-mail: eva.prechova@geology.cz

09.12.19

Mezozoický vývoj a biostratigrafia Pieninského bradlového pásma (Západné Karpaty)

Paleontologická sekce Společnosti Národního muzea srdečně zve na přednášku Kamila Fekete (SAV). Začátek v 18 h.

Místo akce: sál "H", Nová budova Národního muzea, Vinohradská 1, Praha 1
Kontaktní osoba: Jana Bruthansová | e-mail: bruthanj@natur.cuni.cz

10.12.19

Recipes for making a magmatic Ni-Cu-PGE deposit: examples from Greenland

Přednáší David Holwell, Daryl Blanks (University of Leicester, United Kingdom) v rámci Mineralogicko-ložiskového semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, Přf UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2
Kontaktní osoba: Richard Příkryl | e-mail: prikryl@natur.cuni.cz

11.12.19

Horké novinky z geologicko-paleontologického výzkumu

V rámci pravidelných Uhelných seminářů UGP Přf UK vystoupí nejprve R. Lojka, Z. Šimůnek, J. Zajíc s tématem "Novinky z výzkumu Mšeckého jezera (stefan B)". Následuje přednáška V. Kouteckého a kol. "Nové nálezy fosilních rostlin z Doupovských hor (lokalita Dvěrce) a aktualizovaný přehled nálezů fosilních dřev v paleogénu vulkanických oblastí sz. Čech". Všechny zájemce srdečně zve pořádající Ústav geologie a paleontologie PřF UK ve spolupráci se Severočeskými doly, a.s. Začátek v 9 h.

Místo akce: Velká paleontologická posluchárna UGP PřfUK, přízemí, Albertov 6, Praha 2
Kontaktní osoba: Jakub Sakala | e-mail: rade@natur.cuni.cz

11.12.19

Nejnovější trendy a objevy v paleobiologii spodního paleozoika

Přednáška O. Fatky, M. Aubrechtové a P. Krafy (Ústav geologie a paleontologie PřF UK) se koná v rámci pravidelného paleontologického semináře Ústavu geologie a paleontologie PřF UK. Srdečně jsou zváni zájemci z řad studentů, vědeckých a akademických pracovníků a široké geologické veřejnosti. Aktuální informace jsou na [stránkách ústavu](#). Začátek ve 14,50.

Místo akce: Velká paleontologická posluchárna UGP PřFUK, přízemí, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Irena Libišová | e-mail: Irena.Libisova@natur.cuni.cz

17.12.19

Vliv požárů na remobilizaci kontaminantů ze znečištěných semiaridních oblastí

Přednáší Marek Tuhý (Ústav geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů, PřF UK) v rámci Geochemického semináře Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů PřF UK. Hosté jsou srdečně zváni. Začátek ve 14,50.

Místo akce: Mineralogická posluchárna, UGMNZ, PřF UK, 1. patro, Albertov 6, Praha 2

Kontaktní osoba: Jan Jehlička | e-mail: jan.jehlicka@natur.cuni.cz

**CAFÉ BARRANDE – PROGRAM BESED
NA I. POLOLETÍ 2017**

Přírodovědný klub na adrese Ježkova 8/921, Praha 3, je otevřen každý čtvrtek od 16:00. Začátky besed, pokud není uvedeno jinak, jsou v 17:00. Vína z Velkých Bílovic. Pro přednášející je k dispozici dataprojektor; notebook je třeba přinést vlastní. V případě neuskutečnění oznámené přednášky bude náhradní program „Večer s Ježkovým klavírem“.

Pro případné změny sledujte: www.geology.cz/cafe-barrande/nabidka

NÁRODNÍ MUZEUMVáclavské náměstí 68
115 79 Praha 1

www.nm.cz

NÁRODNÍ MUZEUM

víc než dotek historie

Přírodovědecké muzeum, mineralogicko-petrologické oddělení
a Společnost Národního muzea – mineralogická sekce
Vás zvou na

Podzimní cyklus přednášek z geologických věd v roce 2019

Přednášky se budou konat vždy v pondělí od 17:30 hodin v přednáškové síni „H“ (nebo náhradní místnosti) v Nové budově Národního muzea (vstup hlavním vchodem a výtahem do mezipatra H) a budou doprovázeny prezentací, případně výstavkami a odbornou literaturou. Nedělní určovací besedy se konají 1.9., 6.10., 3.11., a 1.12. 2019 od 10 hodin ve stejném sále (nebo náhradní místnosti).

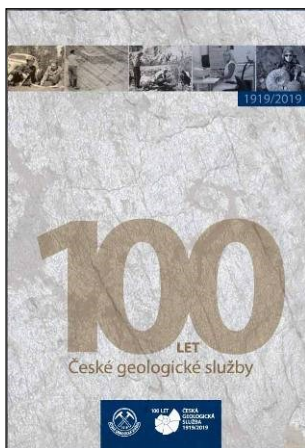
Podzimní cyklus přednášek

21. října	Bc. David Šefčík	Za „zapomenutými“ drahokamy Píseckých hor
18. listopadu	Mgr. Vojtěch Wertich Ph.D.	Portugalsko pohledem geologa – vulkanosedimentární sulfidická ložiska (VMS) iberského pyritového pásu
16. prosince	Mgr. Julie Nováková	Postavme si obyvatelnou planetu

viz též webové stránky www.mineralog.cz

Upozornění na zajímavé publikace:

Kniha 100 let České geologické služby

Česká geologická služba vydala ke svému stoletému výročí knihu s výše uvedeným titulem. Po předmluvě ředitele Z. Venery je na 180 stranách 17 kapitol, které měly přiblížit především odborné veřejnosti kulaté jubileum významné geologické organizace. Kniha je výpravná a krásně graficky zpracovaná. Kladem jsou jistě zachycené vzpomínky pamětníků, kteří se do historie ústavu, posléze geologické služby, výrazně zapsali. Přesto mi v knize chybí nějaký jednotící záměr. Například je tu kapitola Vzpomínka na hydrogeologii. Jako ložiskového geologa mne však mrzí, že nikdo nezavzpomínal na geologii ložiskovou, která byla a je výraznou složkou činnosti. Něco málo je v článku prof. Vaněčka na jiném místě v tomto Zpravodaji. Křest knihy byl v kině Oko 12. září, moderoval vtipně a pohotově Tomáš Pačes a knihu pokřtil Petr Sobotka.

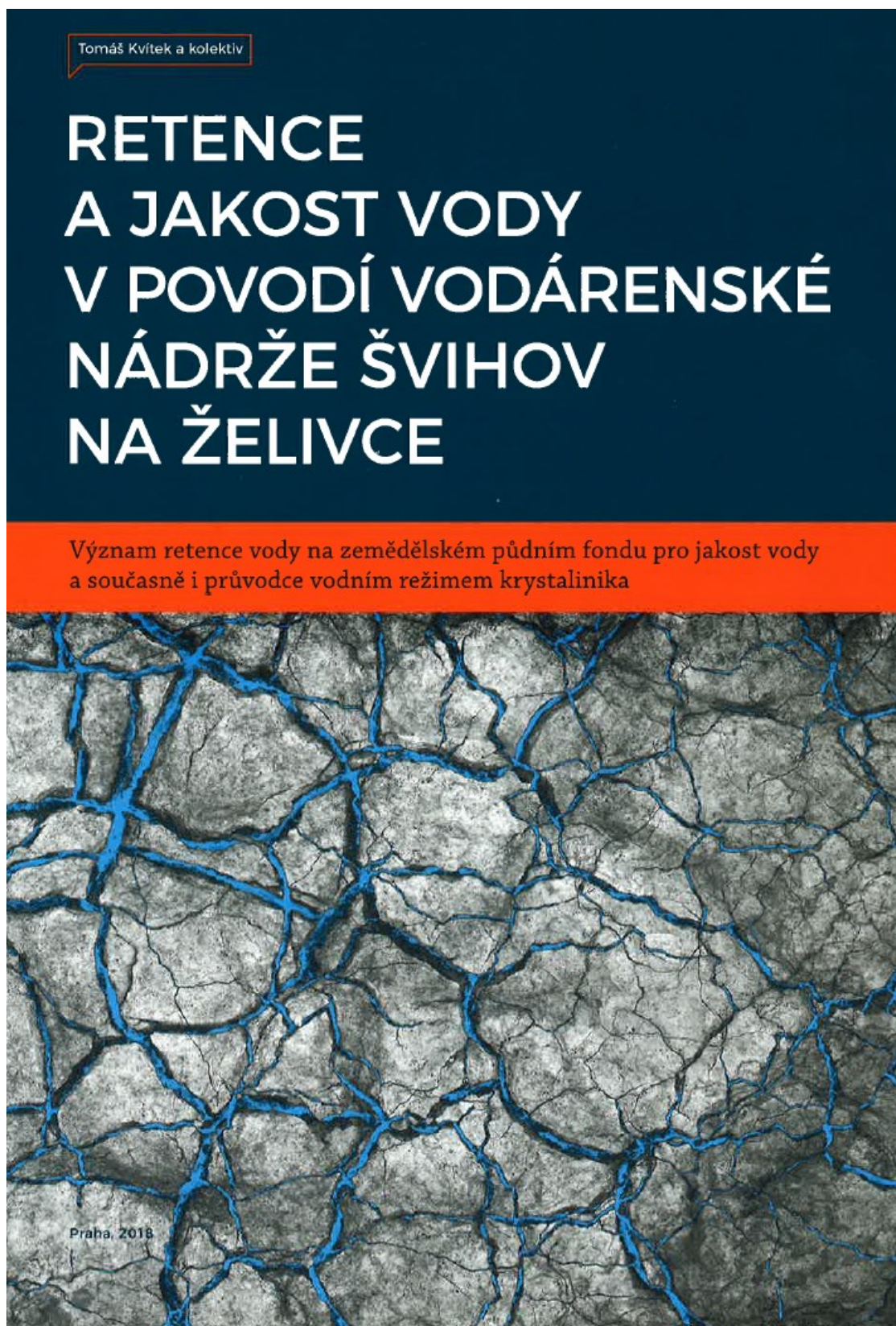

Ti, kdo se o knihu zasloužili (zleva): Zdeněk Kukal (pod pódiem), Patrik Fífera (u PC – vedoucí vydavatelství), Tomáš Pačes, Zdeňka Petáková, Zdeněk Tábořský, Miloš Ďuriš, Petr Hradecký, Petr Kycl, Eva Riedlová, Jiří Jiránek, Vladimír Sattran, Jaroslav Hak, Mojmír Opletal (v zákrytu), Zdeněk Venera.

foto: Oleg Man

Miroslav Raus

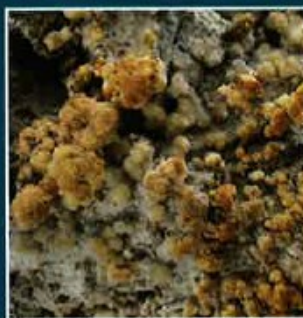
Vyšly hezké a zajímavé knihy:

Daniel Smutek

CHVALETICE

Příběh o železe,
síře a manganu

Jubilea:**Ivo Sitenský sedmdesátníkem**

Dne 27. 9. 2019 oslavil 70. narozeniny náš kolega a kamarád Ivo Sitenský – tituly neuvádíme, neboť příspěvek by se neúměrně prodloužil.

Narozen v rodině prvorepublikového armádního důstojníka, který „naštěstí“ nebojoval v zahraničí ani v odboji, ale i bojová účast na barikádě se stala nástrojem snahy o jeho profesní diskreditaci. Rodinu okolnosti změny režimu a ztráty sociálního statusu nestmelily, ale přispěly k jejímu rozpadu. Jubilant tak vyšel ze skromných poměrů a svoje mládí označuje za nepříliš radostné. Prožil ho jako často churavějící jedináček v sociálně velmi rozrůzněném a ne vždy přátelském prostředí Břevnova 50. a 60. let minulého století.

Střední vzdělání získal na tehdejší SVVŠ na Pohořelci (nyní Gymnázium Jana Keplera) a za studia jej zaujaly přírodní vědy, politika a historie a elektrotechnika. Když vyplňoval přihlášku na vysokou školu, již se rozhodoval pouze mezi paleontologií („biologickou historií“) a elektrotechnikou. Rozhodl se pro elektrotechniku a absolvoval první ročník FEL ČVUT. V roce 1969 složil přijímací zkoušky na přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity a zde absolvoval specializaci geologie-základní výzkum. Během studií utekl z domova, oženil se, osiřel a rozvedl se. Podle svědectví pamětníků zastával tehdy radikální až anarchistické názory, čehož vnějším projevem mohla být tehdejší nápadná podoba s Che Guevarou. Začal se naplňovat jeho osud, když zjistil, že nejen paleontologie, ale i průsečík geologie a ekonomie, ložisková geologie, je krásná. Po promoci zvolil nabídku zůstat na fakultě a věnovat se ekonomice nerostných surovin. Lákal jej jak fakultou málo pěstovaný obor, tak profesně i lidsky mimořádné prostředí tehdejší katedry ložiskové geologie, kde jej obzvláště přitahovaly osobnosti zdejších pedagogů Vaněčka, Pouby, Havleny a Kužvarta.

Po obhájení titulu RNDr. pokračoval v interní aspirantuře pod Vaněčkovým vedením (CSc. obhájil roku 1985). V dalších letech pokračoval v bádání jako vědecký pracovník, neboť z důvodů kádrových nebyl zařazen mezi pedagogy. Ve změněných podmínkách po roce 1989

převzal po prof. Vaněčkovi vedení Střediska ekonomiky nerostných surovin, které vzniklo na fakultě s podporou geologického resortu. Je třeba litovat nepochopení tehdejšího vedení fakulty, neboť jmenování Sitenského vytvořilo všechny předpoklady, aby se SENS stalo evropsky významným centrem v oboru ekonomiky nerostných surovin. Je zásluhou oslavencovou, že ještě před rokem 1989 byli studenti v jeho semestrální přednášce „Ekonomika nerostných surovin kapitalistického výrobního způsobu“ seznamováni s poznatky této vědecké disciplíny v tehdejším západním světě.

Dodnes si vyčítá, že jako člen tehdejší vědecké rady sekce hlasitě neprotestoval. Že se výrazněji neohradil proti exkomunikaci ekonomiky nerostných surovin, profesora Vaněčka, vyhození profesora Fediuka z fakulty, špinění některých kolegů, nerespektování stanovisek Kužvarta k dalšímu rozvoji jeho oboru, rozmetání ložiskové geologie do dvou nově vznikajících ústavů. V roce 1994 z fakulty odešel a ekonomice se věnoval v praxi. Dalších přibližně 10 let spravoval majetek, především riziková aktiva. Vystřídal práci pro investiční společnost (coby její obchodní ředitel), přes vedoucího projektů a finančního analytika jedné z největších českých finančních skupin (PPF) a konče prací pro Komerční banku, a.s. jako specialista spravující některé z jejích rizikových úvěrů během privatizace banky francouzskou bankovní skupinou Société Générale a po ní.

Určitým negativem profese bylo, že každé dva až čtyři roky si byl nucen hledat novou práci v nové firmě. Pro vylepšení své pozice na trhu práce proto absolvoval Francouzsko-český institut podnikového řízení při VŠE v Praze a v r. 2003 obdržel titul Master CAAE (DESS CAAE) od Institutu podnikového řízení při Univerzitě Jeana Moulina v Lyonu (Institut d'Administration des Entreprises de Lyon, Université Jean Moulin). Pozitivem profese, které mu ale nepřinášelo radost, bylo to, že dobře poznal české a slovenské podnikatelské prostředí. To jej vedlo k tomu, že v roce 2004 přijal ve Státní technické knihovně funkci koordinátora výstavby Národní technické výstavby. „Postavit obrovskou technickou knihovnu“ bral jako krásný závěr své kariéry. Sice funkci vykonával ze všech předchůdců i nástupců nejdéle, ale okolnosti, obecně známé z veřejné investiční výstavby, které nebyl schopen tolerovat, jej posléze přiměly dát výpověď a hledat si další zaměstnání.

Zatím poslední profesní působiště našel v České geologické službě, kde v odboru Geofond především zajišťuje přípravu každoročního vydání ročenky *Surovinové zdroje ČR – nerostné*

suroviny a její anglické verze *Mineral commodity summaries of the CR*. Chápe její přípravu nejen jako tvorbu datové základny pro budoucnost, ale také jako krásný kulturní úděl „zachytit dějiny oboru v okamžiku jejich vzniku“. Vysoká úroveň, na kterou se mu od roku 2005 podařilo ročenku přivést, je uznávána naší i zahraniční odbornou veřejností.

Kromě zmíněné ročenky je ještě možné připomenout jeho eseje, které vycházely i ve Zpravodaji, jako jsou „Některé problémy produkce nerostných surovin a elektřiny v ČR“ anebo ještě přitažlivějšími jako „Nesnesitelná lehkost bytí českých zdrojů a zásob nerostů“, „EU a nerostné suroviny – brexit na ni(ě)!?“ a „Stanovení kritických surovin EU – je to požadavek evropského průmyslu, nebo politický humbuk?“. Nebo také publikaci „Oceňování pozemků a přírodních zdrojů“ (Nakl. Grada 1999), která byla vyvrcholením výzkumného úkolu GA ČR, na kterém spolupracoval s J. Sejákem, J. Kokoškou, R. Perkrabem a L. Šišákem.

Ivo, přejeme Ti do dalších let mnoho zdraví, elánu a životního optimismu a spoustu krásných zážitků na Côte d' Azur, v Luhačovicích i u Staňkovského rybníku.

Ivo pracující

Ivo odpočívající

Mirko Vaněček a Jaroslav Novák

Nekrology:

**Vzpomínka na dlouholetého předsedu pražské pobočky ČAIGu
a předsedu UGA,
který dne 10. dubna 2019 zemřel ve věku nedožitých 76 let**

RNDr. Jan Schröfel

RNDr. Jan Schröfel po maturitě v roce 1960 na jedenáctileté střední škole vystudoval ještě střední průmyslovou školu zeměměřickou (1962–1964) a poté v letech 1964–1969 Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy, obor geologie. Svůj mimořádný zájem o geologii a inženýrskou geologii cílevědomě doplnil krátkodobým pracovním pobytem ve Švédsku (1968), postgraduálním studiem v Kanadě (1969–1970) a opakovaně v letních měsících pracovním pobytem v Mongolsku (1972–1974).

V roce 1974 byl přijat za asistenta na katedru geotechniky Fakulty stavební ČVUT v Praze. Zde vedl přednášky i cvičení v předmětu Geologie v 1. ročníku oboru konstrukce a dopravní stavby, ve 4. a 5. ročníku spolupřednášel předmět Geotechnika a životní prostředí. Byl odpovědný za terénní cvičení v předmětu Inženýrská geologie a významně se podílel na každoroční mezinárodní geotechnické exkurzi fakult z České a Slovenské republiky. RNDr. Jan Schröfel byl vynikajícím pedagogem, své teoretické znalosti i praktické zkušenosti dokázal poutavě včlenit do přednášek, trvale se podílel na konzultační činnosti pro diplomanty, doktorandy i na vědecko-

výzkumné činnosti katedry geotechniky. Geologickou problematiku uměl pro něj typickým způsobem poutavě a srozumitelně vysvětlovat, jeho obliba mezi studenty i spolupracovníky byla mimořádná.

RNDr. Jan Schröfel byl velmi aktivním členem České asociace inženýrských geologů, byl dlouholetým předsedou Pražské pobočky a na jednáních rady zasazoval o věcné a příjemné prostředí jednání rady. Vždy dbal na to, aby tradice přednáškového cyklu ČAIG na katedře geotechniky ČVUT byla zachována a byla kvalitní. Zároveň byl zakládajícím členem Unie geologických asociací, kterou dlouhá léta vedl a reprezentoval i v zahraničí. Jeho nezapomenutelná osoba se zapsala do mysli evropských geologů, kteří se na něj dosud ptají.

Opouští nás osobnost, která se svou uznávanou odbornou i společenskou aktivitou výrazně podílela na kvalitě výuky na katedře geotechniky, na spojení výuky s praxí a na chodu ČAIGu. RNDr. Jan Schröfel bude nepochybně ve vzpomínkách generací studentů, kterým poutavě přednášel. Budou nám chybět jeho proslavené úvodníky ve Zpravodaji, přátelské prostředí a jeho životní entuziazmus.

Čest jeho památce!

Pro připomenutí:

Pár slov k našemu kongresovému setkání

Chtěl bych se s vámi rozdělit o pocity, které mám, když se blíží termín našeho setkání, a i o pocity, které prožívám v průběhu jednání.

Psaní úvodníku je pro mne už trochu jako převoznicství. Zůstalo mi. Možná, že jsem si to trochu zavínil sám. Patřím vlastně k nejdéle a nepřetržitě sloužícím členům našich profesionálních asociací, včetně později ustavené Unie geologických asociací. Nebudu vysvětlovat, jak jsem se k tomu dostal. Díky tomu pamatuji dost (zatím!). Prožil jsem chvíle s naším emeritním profesorem Q. Zárubou, nechal vyrobit a zavěsil jeho pamětní desku v Trojanově ulici. Aktivně se účastnil tvrdých parlamentních jednání spolu s Ing. Zámkem o kulaté razítko. Provázím setkání ČAIGu (schůzky, semináře) přes 25 let. Získal mnoho nejen profesionálních, ale hlavně i osobních přátel. Toto vše považuji ve svém životě za velký benefit.

Setkání na Kongresu v Brně chápu nejen jako setkání odborníků, ale hlavně přátel. Nejen z ČR, ale i ze Slovenska. Nejen při odborných jednáních, ale hlavně při neoficiálních rozhovorech a při společenských událostech.

Na dálku vše vypadá jednoduše. Přihlásím se, přijedu. Je za tím ale neskutečné a obtížné popsání práce. Tu mohou asi popsat nejlépe ti, kteří organizovali kongres v Ostravě a Liberci.

Už své vědí i organizátoři z Brna. Jejich práce je velmi záslužná a obtížně v detailu popsatelná. Kdo nezažije – neví!

Ještě než budeme hodnotit, jak vše proběhlo, již nyní vím, že by se kongres nekonal bez kolegů z Masarykovy univerzity, bez lidí z jednotlivých asociací. Kdyby nade vším nekroužil jako „sup“ Pepa Datel, který se stal externím mozkiem organizace. Díky!

Kongres má mnoho významných funkcí: mimo odborné, sjednocuje naše profese, zvyšuje jejich kredit, pomáhá lepší komunikaci, a jak jsem již výše uvedl, zakládá nová přátelství a spolupráce. Seznamujeme se zde společně s mladými kolegy, kteří vstupují do profesionálního života.

Trochu jsem byl na začátku skeptický z počtu přihlášených a z počtu příspěvků. Nyní vidím, že to bylo zbytečné.

Oslavíme na kongresu svátek našich profesí. Mimo bilancování, budeme se připravovat na dobu k dalšímu setkání. Pokud budeme respektovat myšlenky pana profesora Záruby, musíme otevřeně komunikovat, setkávat se, sdělovat bez ohledu na konkurenci poznatky a zkušenosti. Přijímat do kolektivů mladé zájemce o odborný, ale i společenský život.

Máme bohužel i mnoho pojmenovaných problémů a starostí (nechci je zde uvádět). Ty se musíme pokusit vyřešit.

Sláva našemu jednání v Brně, v září 2017!

Jan Schröfel

Zpráva o úmrtí RNDr., Ing. Evžena Andrese

Nekrolog připravil J. Bárta

Dne 23. května 2019 jsme se v Obřadní síni Olšanských hřbitovů rozloučili s kolegou, geofyzikem Evženem Andresem. Kolega Andres, narozený 4. 4. 1928, pocházel z Volyně, odkud se s rodiči vrátil po 2. světové válce do Československa.

Původním studijním oborem kolegy byla zahradní architektura, kterou ale z politických důvodů nemohl dostudovat. Teprve po přijetí do Geologického průzkumu Praha mu bylo umožněno dálkové studium užité geofyziky. Dr. Andres dlouhou dobu zastával pozici vedoucího geofyzikální skupiny v Geofyzice n. p. v Praze. Přibližně v roce 1970 přešel do referentské pozice geofyzika v Geoindustrii n. p.

Jeho přirozená pracovitost a láska k oboru však vedly k tomu, že z úřednické pozice se vypracoval až na vedoucího geofyzikální divize, která měla oddělení povrchové geofyziky i oddělení karotáže. Vybudoval tedy z vlastní iniciativy pracoviště, čítající více jak padesát odborníků, zabývajících se geofyzikálním průzkumem. Zahraniční zkušenosti získával zejména v Libyi a na Kubě. Jeho specializací byla geofyzika pro nerudní a rudní ložiska.

Po odchodu do důchodu se intenzivně věnoval biotronice, tj. vyhledávání geopatogenních zón a léčitelství. V tomto směru je i autorem odborných publikací a zpráv. Pro vyhledávání geopatogenních zón přišel s originálním přístupem, který mu umožnil posunout tuto problematiku více mezi exaktní obory. Zjištění, založená na principech proutkařství a biotroniky, vždy konfrontoval s interpretací geofyzikálních dat, která často i osobně v terénu měřil.

Geofyzikální obec vzpomíná na přátelského kolegu, který rád druhým pomáhal odborně i lidsky.

Zpráva o úmrtí RNDr. Viléma Bárty

Nekrolog připravili J. Bárta a Jan Hron

Dne 26. srpna 2019 skonal náš kolega geofyzik Vilém Bárta. Bylo mu 81 let. Kolega se narodil 21. 6. 1938 v Praze. Své mládí ale prožil hlavně v Turnově. Přírodovědeckou fakultu UK, se specializací užitá geofyzika se zaměřením na průzkum rudních a nerudných ložisek, navštěvoval od roku 1956. Studia ukončil v roce 1961.

Vilém Bárta pak nastoupil do Geologického průzkumu Praha. V rámci reorganizace byl později převeden do Geofyziky n. p. (pracoviště Praha). Závěr své odborné kariéry prožil ve Vodních zdrojích Praha. V geofyzikálním oboru se věnoval hlavně průzkumu ložisek, ale jeho odborným koníčkem byla také geofyzika pro archeologii. Dr. Bárta patřil k zakladatelům této specializace. Až do konce svého života se o tuto problematiku zajímal a komunikoval s odbornou archeologickou veřejností. Zahraniční zkušenosti získal hlavně dlouhodobým pobytem v Alžíru, kde se zúčastnil hlavně vyhledávání vodních zdrojů.

Zájmy Dr. Bárty nebyly jenom úzce soustředěny na geologii. Kolega měl široké znalosti z umění, byl jazykově nadaný a věnoval se během studia i ochotnickému divadlu (universitní divadelní soubor Radar).

Čest jeho památce.

**Ing. Miroslav Kněžek, CSc.,
(*24.6.1930 +4.6.2019)**

V nedožitých 90 letech nás opustil milý kolega a přítel Mirek Kněžek. Jeho celoživotní kariéra byla spojena s Výzkumným ústavem vodohospodářským, kde se zabýval problematikou interakce podzemní a povrchové vody, a byl ztělesněním oboru hydrologie podzemních vod, který v ČR založil a rozvíjel. V odborné obci byl všeobecně respektován jako objektivní odborník disponující hlubokými znalostmi a zkušenostmi z oblasti podzemních i povrchových vod.

Zabýval s především problematikou odtoku podzemních vod, mezi jinými významnými výsledky jeho vědecké práce jmenujeme především původní metodu separace hydrogramu za účelem stanovení základního odtoku, kterou společně s Karlem Klinerem vyvinuli a zavedli do praxe („metoda Kliner-Kněžek“). Dlouhá léta působil jako vedoucí hydrologie ve VÚV TGM v Praze Podbabě,

kde především v obtížné době 80. let 20. století udržoval vysokou úroveň tohoto pracoviště na srovnatelné úrovni s obdobnými pracovišti v zahraničí.

I po svém odchodu do důchodu byl v úzkém spojení se svým ústavním pracovištěm, a až do konce svého života podle svých sil pomáhal, předával zkušenosti a cenné rady mladším kolegům, zabýval se oponenturami vědeckých zpráv, recenzemi odborných článků. Jeho poslední velkou prací bylo zapojení se do projektu Rebilance zdrojů podzemních vod, kde se velmi účinně zúčastnil řešení tohoto projektu a zásadním způsobem přispěl k jeho odborné úrovni, zvláště v oblasti využití hydrologických metod k bilancování množství podzemních vod. V této souvislosti je třeba zmínit především metodiku Bilancování podzemních vod v prostředí kvartérních fluvialních sedimentů“, jejímž byl v roce 2014 hlavním autorem, a která představuje inovativní přístup k hodnocení kvartérních zdrojů podzemních poříčních vod, které jsou ve velmi úzkém styku s vodou povrchového toku.

Logickým vyústěním jeho odborné kariéry bylo udělení medaile prof. Oty Hynie, zakladatele české hydrogeologie, které obdržel na 14. národním hydrogeologickém kongresu v Liberci v roce 2014.

Osobnost Mirka Kněžka byla komplexní, šlo vpravdě o renesanční osobnost. Jeho obraz by nebyl úplný, kdybychom nevzpomněli jeho velkou lásku ke sportu, která je neoddělitelně spojena s dlouholetým trenérským působením v atletickém oddíle Sparta Praha. Dalším rozměrem jeho osobnosti bylo výtvarné umění, které miloval. Jeho blízcí si jistě vzpomenou na jeho četné kresby, mezi nimiž vyniká motiv stromu, ke kterému se opakovaně a mnohokrát vracel, zvláště v závěrečné fázi svého života, a který byl signifikantně použit i v jeho úmrtním oznámení.

Jeho osobnost nelze oddělit ani od vážných a bolestivých zdravotních problémů, kterým čelil po mnoho let v závěrečné fázi čtvrtiny svého života. Byly spojeny s pohybovými problémy souvisejícími s neúspěšnou operací krčku stehenní kosti (které ho donutily chodit jen s pomocí berlí), a s dlouholetými silnými bolestmi ve vztahu s neléčitelnými důsledky pásového oparu (který ho odkázal v závěrečné etapě života na spoléhání na účinek léků proti bolesti).

Jsem hrdý na to, že jsem se s Mirkem mohl setkat, že jsem se mohl podílet na jeho odborné práci založenou na znalostech, zkušenostech a důkladné znalosti věci. Jsem hrdý na to, že mám v pracovně kresbu Mirkova stromu, který mi bude trvale připomínat, co znamená opravdová profesionalita.

Mirku, moc nám chybíš.

Čest Tvoji památce!

Josef V. Datel

Se stromy splynout též ke štěstí stačí,
když zazní v korunách oživlá hnízda ptačí.

Ing. MIROSLAV KNĚŽEK, CSc.

* 24. 6. 1930

+ 4. 6. 2019

Zpráva o úmrtí prof. Ing. Františka Marka, CSc.

Nekrolog připravil M. Matolín

Prvého dubna 2019 nás opustil prof. Ing. František Marek, CSc. Jménem pracovníků oboru užité geofyziky a Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy chci při vzpomínce na profesora Františka Marka, našeho milého kolegu a mnohaletého spolupracovníka, připomenout jeho mimořádný osobní vztah k oboru užité geofyziky a ke svému povolání učitele.

František Marek se narodil v Jilemnici. V letech 1948 – 1952 studoval na Českém vysokém učení technickém v Praze, kde studia absolvoval s vyznamenáním a následně nastoupil jako aspirant a rovněž pedagog na katedře užité geofyziky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

Jeho výzkumná a pedagogická činnost byla zaměřena na geodézii a seismické a magnetické metody geofyzikálního průzkumu, později se zvláštním zaměřením na paleomagnetismus. V roce 1969 obhájil na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy habilitační disertační práci o studiu magnetických vlastností výlevných hornin Nízkého Jeseníku a v návaznosti na další výsledky jeho geofyzikálních studií byl v roce 1991 na Univerzitě Karlově jmenován profesorem v oboru užité geofyziky. Následný víceletý výzkum byl zaměřen na magnetická měření pro archeologické výzkumy. Četnými publikacemi přispěl k dobrému jménu české geofyziky a Karlovy Univerzity. Jako pedagog dlouhodobě pracoval též na univerzitě v Kuvajtu a přednášel na univerzitách v Lipsku, Havaně, Padově a Aténách. V letech 1991 – 1993 byl předsedou rehabilitační komise Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a svěřením této funkce odráželo vloženu důvěru této instituce v jeho morální vlastnosti. V letech 1993 – 1996 byl členem Akademického senátu Univerzity Karlovy.

Těžištěm jeho zájmu na Univerzitě Karlově byla pedagogická práce pokrývající základní výuku v magisterském studiu, vedení diplomantů a aspirantů. V této souvislosti je třeba připomenout jeho neobyčejnou pracovitost, důslednost, ochotu a obětavost k nezištné práci ve výuce a i přiměřenou striktnost vyplývající z odpovědnosti učitele. S obdivem lze připomenout jeho početná a vždy vynikající vystoupení ve funkci promotora při slavnostním vyřazení absolventů studia v důstojném prostředí auly Karolina. Účastníkům těchto promoci, pro každého z nich to významného životního kroku, přispěl skvělým projevem v latině k mimořádné noblese celé akce.

Odešel člověk, na kterého vzpomínku máme v úctě.

Ing. Stanislav Novosad, CSc.
(3.12.1932 – 9.9.2019)

Nekrolog zpracoval: Ing. Otto Horský, CSc.

Spolupracovali: Ing. Luděk Novosad, syn, doc. RNDr. Pavel Bláha, DrSc.

Dne 9. září nás navždy opustil vážený a milý kolega Stanislav Novosad, který svým významem v oboru inženýrské geologie daleko přesáhl hranice naší republiky. Velice si vážíme jeho celosvětového přínosu pro rozvoj tohoto oboru a moc za to děkujeme.

Narodil se 3. prosince 1932 v Ostravě. Reálné gymnázium absolvoval v Místku, vysokoškolské vzdělání v letech 1952 až 1957 pak na Fakultě inženýrského stavitelství ČVUT v Praze. Již v prvním ročníku jej zaujala geologie v podání profesora Quida Záruby, který začal vychovávat odborníky zaměřené na široké uplatnění geologie ve stavební praxi. Začal vznikat samostatný obor Inženýrská geologie. V průběhu druhého ročníku studia, v roce 1954, byl na fakultě ustanoven asistentem s polovičním úvazkem. Vyplývaly z toho první pedagogické povinnosti, vedení praktických cvičení a účast na letních exkurzích. Byla to pro něj výjimečná příležitost přímo se podílet na terénních průzkumných pracích pod vedením zkušených pracovníků katedry geologie a zakládání

staveb. Zúčastnil se takto například v roce 1954 mapování zátopného území tehdy projektovaného vodního díla Orlík. Obrovskou zkušenost získal při tříměsíčním pobytu na staveništi Žermanické přehrady na řece Lučině, kde pod Zárubovým vedením a ve spolupráci se zástupci investora a stavební firmy se podílel na vyhodnocení injekčních prací a na posouzení úložných poměrů na svahu postiženém hlubokými svahovými deformacemi. Snad právě odtud pramení jeho láska a vášeň k sesuvům, jimž věnoval celý život. Ale také první kontakt s Povodím Odry, s nímž pak spolupracoval po celých 60 let.

Po skončení pětiletého studia zůstal ještě dva roky na ČVUT Praha, Fakultě inženýrského stavitelství, Katedře geologie a mechaniky zemin, jako asistent. V roce 1959 nastoupil do Geologického průzkumu, n.p. Brno na tehdy založené detašované pracoviště inženýrské geologie v Ostravě jako zodpovědný řešitel v inženýrské geologii. V těch letech byla připravována rozsáhlá výstavba vodohospodářských děl v dnešním Moravskoslezském kraji, neboť rychle se rozvíjející těžký průmysl a těžba uhlí vyžadovaly hodně průmyslové vody a s tím související rostoucí počet obyvatelstva i vody pitné. Zde také začala jeho dlouholetá spolupráce s Krajským vodohospodářským rozvojovým střediskem (KVRIS), které připravovalo výstavbu vodních děl v celém kraji.

V roce 1976 ukončil na Geologickém ústavu Akademie věd v Praze studium vědecké aspirantury v oboru inženýrská geologie a získal akademický titul Kandidáta věd – CSc. Podílel se na studiu inženýrskogeologických podmínek výstavby téměř všech vodních děl, která byla postavena po druhé světové válce v Povodí Odry. Vedl průzkumné práce pro projekt a dnes již realizované přehrady Morávka a Slezská Harta. V rámci projektových prací a během zkušebního provozu vodního díla Šance posuzoval aktivizaci sesuvu Řečice a dalších sesuvů v zátopné oblasti vodní nádrže Šance, a to až do své smrti. Zpracoval také předběžné inženýrskogeologické průzkumy pro úvodní projekty dosud nerealizovaných přehrad v Nových Heřminovech, na Kopytné, na Ondřejnici v Hukvaldech. Se státním podnikem Povodí Odry spolupracoval při řešení inženýrskogeologických průzkumů pro vodní díla, při sledu výstavby, při následném monitoringu a jako konzultant až do roku 2016, kdy pracovní činnost ukončil.

K velkým pokrokům, na nichž se osobně podílel, patří prosazení modernizace instrumentace pro pozorování hladiny spodní vody a vztlaku pod hrázemi nejdříve na přehradách Slezská Harta a Morávka, později Šance a na dalších. Postupné zavedení automatizovaných systémů měření, zajišťujících kvazikontinuální sledování vývoje jednotlivých veličin, začalo poskytovat potřebné informace o tom, že došlo k prolomení některého z těsnících prvků hráze a je tak možné kontrolovat, jestli je, nebo není ohrožena bezpečnost hráze. Tento plně automatizovaný systém hodnoty měřil a zapisoval se zvolenou četností, což umožňovalo mít pod kontrolou vývoj vztlaků během výškového pohybu vodní hladiny. Byl úspěšně použit např. pro měření vývoje vztlaků během prvního plnění nádrže Slezská Harta a při kontrole bezpečnosti hráze Morávka v době prolomení návodního těsnění v roce 1996 a za povodně v roce 1997, kdy během plnění nádrže po opravě těsnícího pláště došlo k zatopení injekční štoly. Tento automatický monitoring byl prováděn nejen na přehradách a sesuvech, ale i při měření změn axiálního napětí na vysokotlakých plynovodech procházejících přes sesuvná a poddolovaná území. Vždy prosazoval používání nových progresivních metod v inženýrské geologii v celé šíři toho slova, zejména v oblasti široké aplikace užité geofyziky a posuzování stability sesuvů s využitím novátorské geoakustické metody. Tato metoda byla úspěšně aplikována na sesuvných oblastech nejen doma, ale i v zahraničí.

Ing. Novosad se věnoval nejen problematice studia a výzkumu sesuvů, v nichž dosáhl vysokého uznání doma i v zahraničí, ale i posuzování geologických rizik. Není náhodou, že v roce 1978 byl na čtyři roky zvolen prezidentem Komise pro sesuvy Mezinárodní asociace inženýrské geologie (IAEG). Komisi úspěšně řídil až do roku 1982.

Po komplexní reorganizaci inženýrské geologie v roce 1965 a zřízení podniku IGHP, n.p. Žilina s celostátní působností, do něhož byl i Geotest začleněn, stal se v Žilině vedoucím odboru aplikovaného výzkumu, od roku 1967 se pak stal geologickým náměstkem podnikového ředitele. V roce 1968 přešel do Geologického ústavu ČSAV na vědeckou stáž v oddělení inženýrské geologie. S Geotestem však zůstával stále v kontaktu a konzultoval některé složité odborné případy. Po skončení vědecké stáže se do Geotestu v roce 1971 vrátil, aby zde pokračoval jako vědecký pracovník pro inženýrskou geologii. Od roku 1980 pracoval v ELECTROPERU S.A. v Limě, kde působil až do roku 1983 jako poradce pro problematiku rizika sesuvů na

hydrotechnických stavbách. Jeho hlavním úkolem bylo monitorování, instrumentace a interpretace poznatků pro posouzení rizika zničení přehrady Tablachaca na řece Mantaro sesuvem, jenž by vyřadil z funkce vodní elektrárnu zajišťující asi 30 procent výroby energie celého státu.

Po skončení této zahraniční mise se opět vrátil do Geotestu, aby zde pracoval opět jako vědecký pracovník pro inženýrskou geologii, a to až do roku 1990, kdy založil poradenskou konzultační firmu pro inženýrskou geologii, geologická rizika a geologii životního prostředí, NOVOSAD IG/EG, pod jejíž hlavičkou úspěšně pokračoval jak doma tak v zahraničí až do konce roku 2016, kdy své odborné aktivity ukončil.

Co se týče jeho zahraničních aktivit, kromě již zmíněného působení na ELECTROPERU v Limě v letech 1980 až 1983, byl v letech 1976, 1978 a 1979 vedoucím expedice pro hydroenergetický komplex Mantaro. V roce 1986 se do Peru opět vrátil jako vedoucí týmu pro supervizi závěrečného posouzení účinnosti stabilizace sesuvu č. 5 na přehradě Tablachaca. Do Peru se vracel častokrát jako odborný konzultant ELECTROPERU S.A. a PETROPERU S.A. pro speciální otázky inženýrské geologie se zvláštním zaměřením na stabilitu svahů a geotechnickou instrumentaci vodních děl a naftovodů. V letech 1996 až 2000 se jako konzultant firmy Fichtner GmbH & Co. KG Stuttgart zúčastnil posouzení interpretace výsledků komplexního monitorování chování stabilizovaného sesuvu č. 5 na přehradě Tablachaca. Nelze také opomenout, že v roce 1982 se jako člen tříčlenné mise UNESCO a UNDRRO zúčastnil expertního posouzení rizika ohrožení oblasti Cuzca a Machu Picchu v Peru přírodními katastrofami, jako jsou záplavy, sesuvy a zemětřesení.

V letech 1993 až 1994 byl vedoucím expedice na přehradě Pontevedra v severním Španělsku, jejímž úkolem bylo monitorování deformací v průběhu fortifikační injektáže zděné přehradní hráze. V letech 1994 až 1997 řešil pro společnost ECI, Denver, USA, problematiku přehrady Bisri v Libanonu, kde jednak provedl souhrnnou interpretaci předchozích průzkumů, jednak se zabýval studiem neotektoniky a sesuvy ve výstavbu postižené oblasti. Na přehradě Nurek v Tádžikistánu hledal pro firmu Fichtner GmbH ze Stuttgartu bezpečné místo pro přemístění rozvodny velmi vysokého napětí, původně postavené zčásti na tělese kamenné soli. V roce 1987 byl přizván na krátkodobou konzultaci výsledků inženýrskogeologického průzkumu pro přečerpávací elektrárnu Centro Cuba v pohoří Escambray na Kubě.

Byl členem profesních společností, a to České asociace inženýrských geologů, Českého národního geologického komitétu při Radě pro zahraniční styky AVČR, členem pracovní skupiny Mezinárodních Geotechnických společností v rámci UNESCO pro celosvětovou inventarizaci sesuvů, IAEG (International Association of Engineering Geology – Mezinárodní asociace pro inženýrskou geologii, místopředseda české národní skupiny (1992 – 1996) a předseda Komise pro sesuvy (1978 – 1982) a jako bývalý předseda od roku 1982 její stálý člen s poradním hlasem.

Jeho publikační činnost je velmi bohatá, i když se hlásil jen k asi čtyřiceti publikacím v češtině, angličtině, španělštině a ruštině. Jedná se však vždy o publikace z odborného či vědeckého hlediska velmi významné, mnoho dalších méně významných nebo informativních a s více spoluautory neuvádí. Je spoluautorem publikace: J. Pašek, M. Matula a kolektiv inženýrská geologie I. a II., vydané Českou Maticí Technickou, Technický průvodce sv. 76, Praha 1995. Autor kap. 9.4 Speciální úkoly a metody inženýrskogeologického průzkumu svahových pohybů. V roce 1993 byl organizátorem mezinárodní exkurze a konference 7th International Field Trip on Landslides and Conference in the Czech Republic and Slovakia (7th ICFL), ze kterého vznikl rozsáhlý sborník. V tomto sborníku je věnována velká pozornost povaze sesuvů, probíhajícím procesům, predikci a sledování svahových pohybů a opatřením k jejich regulaci.

Nelze nevzpomenout i jeho činnost pedagogickou:

Přednášel na letní škole CNR (Consiglio Nazionale delle Ricerche): "Hydrogeological Hazard Studies" v Perugii, Itálie - kurs Monitorování a stabilizace sesuvů (Landslide Monitoring and Mitigation) a kurs Rekognoskace rizik sesuvů (Landslide Hazard Zonation).

Externí konzultant diplomových prací v oboru inženýrské geologie na Přírodovědecké fakultě University Karlovy v Praze.

Školitel – konzultant postgraduálního doktorandského studia na Vysoké škole báňské v Ostravě, externí konzultant diplomových prací v oboru inženýrská geologie, externí přednášející vybraných statí inženýrské geologie.

Školitel – konzultant postgraduálního doktorandského studia, externí přednášející oboru geologie a inženýrská geologie pro dálkové studium, VUT Brno.

Asistent Katedry geologie a mechaniky zemin Fakulty inženýrského stavitelství ČVUT Praha
V roce 2014 obdržel zlatou medaili Quido Záruby za své celoživotní dílo v oblasti geodynamiky v inženýrské geologii.

S odchodem Inženýra Stanislava Novosada odešel nejen náš opravdový přítel, vzácný kolega, který dokázal vždy ochotně poradit, laskavý manžel a otec rodiny, ale v inženýrské geologii osobnost světového významu.

Čest jeho památce!

Zlatica Ženišová (+17.8.2019)

V srpnu 2019 nás opustila milá kolegyně Zlatka Ženišová. Celý život působila na Přírodovědecké fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, kde se zabývala hydrogeologickým výzkumem, s důrazem na hydrogeochemické problémy. Stala se profesorkou hydrogeologie, působila jako vedoucí katedry hydrogeologie a v posledních letech i jako předsedkyně vědecké rady časopisu Podzemná voda. Vždy měla velký zájem na udržování česko-slovenské odborné spolupráce, pravidelně jezdila na naše hydrogeologické kongresy, kde měla zajímavé příspěvky. Všichni ji znali jako milou, přátelskou a zapálenou kolegyni, které vždy šlo o obor, živě se zajímala o své kolegy a studenty. Její nejednoduchý život je příkladem lidské i odborné pravdivosti.

Jsem šťastný, že jsem ji mohl poznat. Čest její památce!
J.V.Datel

S bolestí v srdci Vám oznamujeme,
že nás po těžké chorobe dňa 17.08.2019 navždy opustila

prof. RNDr. Zlatica Ženišová, PhD.

Posledná rozlúčka so zosnulou bude
v piatok 23.08.2019 o 14:00 v bratislavskom krematóriu.

Smútiaca rodina

Inzerce

Připojte se k IAH!

Členství v Mezinárodní asociaci hydrogeologů (IAH) vám nabízí skvělou příležitost být v kontaktu s ostatními hydrogeology a specialisty na podzemní vody po celém světě. Náš **Hydrogeology Journal** je jedním z nejcitovanějších časopisů, zabývajících se tematikou podzemních vod, a jako členové IAH ho budete dostávat zdarma až domů. Náš Newsletter IAH, také přístupný na internetových stránkách IAH www.iah.org poskytuje aktuální informace z oblasti podzemních vod a aktivit naší Asociace. Širší členská základna dává Asociaci více zdrojů a umožňuje nám, aby náš hlas byl více “slyšet” na mezinárodních fórech. Jako mnoho států i Česká republika má Český komitét IAH.

Mezinárodní kongresy a konference poskytují šanci setkat se s kolegy a vytvořit nové profesionální spolupráce. Mezinárodní IAH kongresy patří mezi největší akce pořádané v oboru hydrogeologie na světě, a řádní členové IAH mají významné slevy na kongresových poplatcích.

Z dalších aktivit IAH můžeme jmenovat činnost pracovních komisí a skupin na různá témata, vydávání odborných publikací, pořádání seminářů, různých vzdělávacích kurzů apod., na stránkách www.iah.org je také oblíbený kalendář akcí, který poskytuje jednu z nejúplnějších informací o konferencích a seminářích pořádaných po celém světě, jak národních, tak mezinárodních.

IAH také nabízí Firemní členství. Vaše společnost se může připojit k IAH, podporovat naši práci a zapsat až 6 zaměstnanců jako osobní členy IAH. Více informací najdete na stránkách Asociace www.iah.org.

Ti, které jsme přesvědčili, kontaktujte, prosím, vedení Českého komitétu IAH J.V.Datla, e-mail: jvdatel@gmail.com, nebo Nadu Rapantovou, e-mail: nada.rapantova@vsb.cz. S těmi, kteří s rozhodnutím zatím váhají, budeme také velmi rádi diskutovat. Že je vedení ČK IAH totožné s vedením ČAH, není náhoda, existuje dlouhodobý záměr o sbližování těchto spolků, a jejich budoucího sloučení. Zatím tomu brání rozdílnost ve výši členských příspěvků.

Staňte se jedním z více než 4000 členů IAH z celého světa, a vytvořte si nové profesionální kontakty a přátele!